

คู่มือการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู
เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

นางสาวสุริภา เตียงนิล
รองผู้อำนวยการโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ฉบับนี้ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหาร คณะครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้นำรูปแบบไปใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคู่มือฯ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

สาระสำคัญของคู่มือเล่มนี้ ประกอบด้วย คำชี้แจง ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ กลไกการดำเนินการ แนวคิดและทฤษฎี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ การกำกับ ติดตาม และ ประเมินผล

ขอขอบคุณ คณะผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่มีส่วนช่วยในการจัดทำคู่มือเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน ก่อให้เกิดประสิทธิผลในคุณภาพทางการศึกษา ทั้งในสถานศึกษาที่จะนำรูปแบบไปใช้และสถานศึกษาที่ให้ความสนใจนำรูปแบบไปดำเนินการในทิศทางเดียวกันสืบไป

สุริภา เตียงนิล

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
คำชี้แจง	ฉ
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบ	8
วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานตามรูปแบบ	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กลไกการดำเนินการของ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต	11
ส่วนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบ	12
การพัฒนารูปแบบ	12
การบริหารงานวิชาการ	15
กระบวนการบริหารงานวิชาการตามวงจรคุณภาพ (PDCA)	16
การจัดการเรียนรู้เชิงรุก	23
ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	26
การนิเทศการเรียนรู้การสอน	31
คุณภาพผู้เรียน	31
ความพึงพอใจ	32
กรอบแนวคิดของการวิจัย	33
ส่วนที่ 3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริม	
ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราช-	
รมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 3 (ต่อ)	
รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราช- รมณีย์เขต จังหวัดกาญจนบุรี	35
ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู	37
ด้านกระบวนการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA	39
ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	40
ด้านทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	42
แผนการขับเคลื่อน โครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณีย์เขต จังหวัดกาญจนบุรี	47
ส่วนที่ 4 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	60
- โครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	61
- ทิศทางการบริหารของสถานศึกษา โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราช- รมณีย์เขต จังหวัดกาญจนบุรี	69

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2565	51

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	แสดงขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ กรณีร่างรูปแบบ จากการวิเคราะห์เอกสารและการศึกษาจากสภาพจริง	14
2	แสดงกระบวนการ PDCA	17
3	แสดงขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ	19
4	แสดงกรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี	34
5	แสดงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระ ปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี	36

คำชี้แจง

การใช้คู่มือการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู

เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

การจัดการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง และให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยี การใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตามเป้าหมายของหลักสูตร จึงได้จัดทำ "คู่มือการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี" โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภายในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พร้อมทั้ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้งานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์และพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

สาระสำคัญของคู่มือ

1. ส่วนที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ และกลไกการดำเนินการ

2. ส่วนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนา รูปแบบ

3. ส่วนที่ 3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

4. ส่วนที่ 4 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

วิธีการนำคู่มือไปใช้

การใช้คู่มือการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริม ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

1.1 การสร้างความตระหนักให้แก่ครูในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาโดยมีการประชุมเตรียมความพร้อมให้ครูและผู้บริหารทราบบทบาทในการพัฒนาการสอนให้ไปในทิศทางเดียวกันกับการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนรู้

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้จากฝ่ายบริหาร คือ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างาน ศึกษาและวิเคราะห์การดำเนินการแต่งตั้งพร้อมทั้งผู้บริหารประชุมชี้แจงกำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้

1.3 กำหนดให้การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน เป็นภารกิจโดยกำหนดไว้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน

1.4 คณะกรรมการฝ่ายบริหารตั้งหน่วยจัดการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดเป็นหน่วยบริการช่วยเหลือและที่ปรึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอนให้เอื้อต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียนในด้านการจัดการเรียนรู้

1.5 จัดระบบฐานข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

1.6 จัดห้องปฏิบัติการสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน

2.1 ดำเนินการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับคู่มือการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.2 ปฏิบัติการพัฒนาโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ (HOW TO) นำแนวคิดแบบ PDCA ที่เกี่ยวข้องกับระบบการวางแผน การปฏิบัติ การตรวจสอบ ประเมินผลให้ครูและบุคลากรนำมาใช้ศึกษาพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนพัฒนาแผนตามความต้องการของครูให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน

2.3 นิเทศติดตามการดำเนินงาน

2.4 การประชุมกลุ่มย่อย โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดการประชุมกลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงปฏิบัติการของแต่ละคนร่วมกับผู้ชี้แนะเพื่อพัฒนางานร่วมกัน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นระยะ

2.5 การให้คำแนะนำของผู้ให้คำชี้แนะ ผู้ให้คำชี้แนะไม่ใช่วิทยากรในการอบรม แต่จะเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้ให้คำชี้แนะกับครูจะสนทนาร่วมกันถึงการจัดทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ให้คำชี้แนะจะเป็นผู้เก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคการฟัง การคิด การถามและการเขียน โดยเลี่ยงการบอกคำตอบให้มากที่สุด เพื่อให้ครูกิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ถ้าจะเสนอแนะอะไรก็จะเสนอแนะเป็นทางเลือก 2 ทาง เพื่อให้ครูกิดเอง และพยายามให้กำลังใจและสร้างความเชื่อมั่นให้ครูพยายามคิดในเชิงบวก และให้บันทึกการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.6 การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้ครูกิด ผู้ให้คำชี้แนะควรรู้จักใช้คำถามที่ย้อนกลับข้อมูลเดิม เพื่อช่วยให้ครูกิดเกิดความชัดเจนในสิ่งที่ครูกิด ช่วยในการจัดระบบความคิด รวมทั้งช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และที่สำคัญคือเป็นการถามเพื่อให้ครูกิดมีประเด็นในการศึกษาที่ชัดเจน

2.7 การเขียนบันทึกการทำงาน ผู้ให้คำชี้แนะควรแนะนำครูกิดให้เห็นความสำคัญของการบันทึกการทำงานของตนเองในแต่ละวัน เพื่อให้เกิดความสะดวกในการทบทวนการทำงาน และทำให้ผู้บริหารและเพื่อนครูกิดเห็นตัวอย่างและเห็นกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง เห็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รวมทั้งจะทำให้สามารถสะท้อนความคิดและเป็นหลักฐานสำคัญในการวางแผนพัฒนาต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการดำเนินงาน

3.1 ประชุมกลุ่มครูกิดที่ร่วมพัฒนา โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม แต่ละครั้งทีนี้เทศติดตามเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการจัดการเรียนรู้และผลการพัฒนาครูกิดแต่ละระยะตามปฏิทิน พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามที่ต้องการ

3.2 รายงานผลความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน และยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม หลังจากสถานศึกษาได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และทำให้สถานศึกษามีคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น เพื่อให้เกิดความภูมิใจในการปฏิบัติงาน สถานศึกษาควรคัดเลือกผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ นำเสนอและเผยแพร่

3.3 นำข้อมูลจากการนิเทศติดตามมาสรุปวิเคราะห์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานติดตามประเมินผล

3.4 นำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูกิดเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมต่อไป

ในการนำคู่มือฯ ฉบับนี้ ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ของครูกิด เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ถ้าหากเนื้อหาสาระที่เสนอแนะไว้แต่ละตอนของคู่มือมีรายละเอียดไม่เพียงพอและยังขาดความรู้ความเข้าใจ สถานศึกษาสามารถค้นคว้ารายละเอียดเพิ่มเติมจากเอกสารอ้างอิงที่ผู้วิจัยนำเสนอรายชื่อไว้ท้ายเล่มของคู่มือฯ ฉบับนี้

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรมนุษย์เป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในทุกมิติ ประเทศไทยกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศระยะยาว 20 ปี อย่างยั่งยืน และหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว สร้างประชาชาติให้มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน และยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์ที่ 3 จาก 6 ยุทธศาสตร์ เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนไทยที่มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดมอม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และกำหนดให้มีแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ 2 ประเด็น ได้แก่ แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ที่มีเป้าหมายให้คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และแผนแม่บทประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และคนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564: 1-2) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ที่ต้องการพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ที่มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกอนาคต ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งเป็นผู้มีทักษะทางปัญญาทักษะในศตวรรษที่ 21 ความฉลาดทางดิจิทัล ทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม และพลเมือง

ที่เข้มแข็ง คือเป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562: 5-7)

ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมกับการมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องที่สำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนของสังคมที่ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมอย่างทั่วถึง ครู อาจารย์ จึงจำเป็นต้องตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการนำไปดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน แนวคิดและหลักการของการจัดการเรียนการสอนที่ท้าทายการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การสอนที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องมีคุณสมบัติมากกว่าทำหน้าที่ในการสอน (Instructor) ครูผู้สอนต้องมีลักษณะของผู้ที่มีความสามารถในการชี้แนะการเรียนรู้ (Learning Coaching) ที่สามารถนำผู้เรียนไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้จากการมีส่วนร่วม และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Active Learning) (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2560: 181) กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญด้านการพัฒนาการศึกษาในทุกมิติ และการเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย โดยการกำหนดนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2566 เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษา และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม และผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัย ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย ด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษาและบุคลากรสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล และด้านการขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564: 1-5) โดยจะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม ภายใต้แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงบวกทั้งตัวผู้เรียนและตัวครู ผู้เรียนจะมีโอกาสได้เลือกใช้ความถนัด ความสนใจ ความสามารถที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Different) ครูผู้สอนต้องแสวงหาวิธีการ กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจ และการสร้างสรรค์สร้างนวัตกรรมด้วยตนเองได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562: 22) ดังที่ สุกนธ์ สินธพานนท์ (2558: 37) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันตนเองที่จะดำรงชีวิตให้อยู่ในโลกที่มีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและกระแสแห่งข้อมูล

ข่าวสารสนเทศที่แพร่กระจายไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว บุคลากรในวงการศึกษาดูให้ความสนใจ และร่วมมือกันวางแผนพัฒนาคุณภาพของเยาวชนให้มีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายมาเป็นพื้นฐานของกรอบความคิดในการพัฒนา ซึ่งครูเป็นบุคลากรสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ดังเช่น พนมมกร มีราคา (2560: 25) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของครูได้ถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุค เพื่อให้ทันสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ครูจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้พร้อม และพัฒนาตนเองให้ทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งต้องมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาด้านทักษะวิทยาการสอนให้มีความทันสมัย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เทคนิควิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุนทร สิ้นธพานนท์ (2558: 63) ที่เห็นว่าความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านธรรมชาติและวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ระบบข้อมูลข่าวสารที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว มีอิทธิพลต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง การศึกษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ สังคมของมนุษย์เริ่มมีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลงนั้น สมาชิกในสังคมต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลก สิ่งสำคัญที่สุดที่จะทำให้ทุกคนอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุขนั้น คือ จะต้องมีการพัฒนาทางการศึกษา จะต้องได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็น รู้เท่าทันในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปรอบด้าน ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นการเตรียมเยาวชนให้เป็นผู้ที่ทักษะสำคัญในการเผชิญชีวิตในโลกที่มีกระแสของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะทำให้เยาวชนเป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น ตัดสินใจอย่างถูกต้องบนพื้นฐานของการเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และร่วมกันสร้างสรรค์ และพัฒนาความเจริญในด้านต่าง ๆ ให้แก่สังคมทุกระดับ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560: 41) ได้ให้ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) นี้ว่า ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอด โดยปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ โดยการสร้างความเข้าใจด้วยตนเองจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีปัจจัยเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ประกอบด้วย ผู้สอนและสภาพแวดล้อม โดยด้านผู้สอนต้องมีการเตรียมตัวค่อนข้างมาก เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์ ให้เอื้อต่อการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ความรู้จากสิ่งที่ผู้เรียนปฏิบัติ ส่วนผู้เรียนต้องร่วมคิดและแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ดังที่ ไพฑูรย์ สิ้นธรัตน์ (2558: 16) กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดหรือเน้นคิดวิเคราะห์ได้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะใช้กิจกรรมอะไรให้ผู้เรียนคิด ในการจัดการเรียนการสอนต้องมีการวางแผนและเตรียมการใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยจัดให้ผู้เรียนคิดบ่อย ๆ สิ้นธระวา คามศิษฐ์ (2559: 60-68) ได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า สิ่งที่ครูผู้สอนสามารถดำเนินการจัดกระบวนการ

เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด ครูควรแสวงหารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาจศึกษาจากคู่มือผลงานวิจัยหรือจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนคนอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ รวมถึงแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการสอนคิดที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ซึ่งปัจจุบันนี้เข้าถึงได้ง่าย โดยการใช้สื่อออนไลน์ นอกจากนี้ พิณสุดา สิริธรงค์ (2559: 17) ได้นำเสนอผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า จากรายงานการวิจัยของบริษัทที่ปรึกษา Me Kinsey เรื่อง What Works in Education ให้กับองค์การเพื่อการค้า และการพัฒนา (OECD) โดยสรุปว่า ประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กเก่ง มีความสามารถสูงเกิดจากการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครูทั้งสิ้น ได้แก่ 1) คุณภาพครูสูง 2) ครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 3) ครูมีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีที่สุดแก่เด็กอย่างเท่าเทียมกัน ทুমเทชีวิตเพื่อเด็ก

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษามุ่งส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกให้ครูสามารถบูรณาการความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การได้รับการปรึกษาชี้แนะ การนำความรู้ไปใช้ การถอดบทเรียน การสะท้อนคิด รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เกิดแรงบันดาลใจ เกิดทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562: 4) นอกจากนี้ ปรียานุช พรหมภาสิต (2559: 21-23) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะต้องค้นหาเนื้อหาเพื่อก่อให้เกิดองค์ความรู้ โดยการพูดคุย การเขียน การอ่าน การสะท้อน หรือการตั้งคำถาม หรือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหว อาจใช้เวลา 2-3 นาที หรือยาวทั้งหลักสูตรก็ได้ อาจให้ผู้เรียนทำงานคนเดียว เป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ ก็ได้ และเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณค่า น่าตื่นเต้น สนุกสนาน ทำทลายความรู้ความสามารถ ผู้เรียนได้เรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจของตนเอง ได้ลงมือ คิดและปฏิบัติอย่างมีความหมาย สามารถนำความรู้ไปใช้ ในชีวิตจริงได้อย่างแน่นอน อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นและสามารถเก็บกักข้อมูลไว้ในความทรงจำ ได้นานขึ้น และยังมีประสิทธิภาพในการพัฒนากระบวนการรับรู้ในลำดับที่สูงขึ้น เช่น การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียน

เป็นศูนย์กลาง มีการสร้างกิจกรรมทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีกิจกรรมสอดแทรกให้ผู้เรียนทำไปพร้อม ๆ กับการฟังบรรยาย มีกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมออนไลน์ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวในการเรียนอยู่เสมอ ดังนั้น จึงจัดได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความหมายและนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานวิชาการถือเป็นหัวใจหลักของการบริหารสถานศึกษาและเป็นงานที่สำคัญมากที่สุด ในโรงเรียนที่บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานการศึกษา และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ ฐานันท์ กัญญา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ (2558: 12-13) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาดำเนินเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และชุมชน โดยมุ่งเน้นการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสิ่งสำคัญที่สุด จะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาที่ดี ทุกฝ่ายต้องร่วมกันบริหารจัดการทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียน จึงจะสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้ดี และปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2558: 52) กล่าวไว้ว่า งานวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน เป็นบทบาทหน้าที่หลักของผู้บริหารที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรที่กำหนด และบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพเต็มศักยภาพ และเป็นส่วนที่นำไปประเมินความสำเร็จก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการบริหารของผู้บริหาร (ชริสร เทียบปาน, 2562: 20)

การเตรียมผู้เรียนให้พร้อมทั้งชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของสังคมอย่างทั่วถึง ครูต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ซึ่ง วิจารย์ พานิช (2558: 8) กล่าวถึง การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างคนให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาตนเองรอบด้านเพื่อสร้าง 3L คือ Student Learning, Teacher Learning และ Systems Learning ต้องบริหารให้ได้ ระบบการศึกษาที่รับผิดชอบต่อผลงานในทุกระดับ ทุกด้าน และระบบที่เปิดและมีปฏิสัมพันธ์รอบด้านคือ เชื่อมโยงกับสังคมเป็น Change & Learning Management

ซึ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากกิจกรรมที่เน้นกระบวนการ เพราะกระบวนการเท่านั้นที่นำไปสู่การให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การสร้างค่านิยมต่อสังคม ซึ่งจะส่งผลให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น ตัดสินใจเลือกอย่างชาญฉลาด และสามารถแก้ปัญหาที่ต้องเผชิญในทุกสถานการณ์ได้ จนนำไปสู่ผลงาน หรือองค์ความรู้ที่เด็กสร้างและสรุปได้เอง สอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2559: 27) ที่ได้กล่าวว่า ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นกลุ่มความรู้ ทักษะและนิสัยการทำงาน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประกอบด้วย ทักษะ 3Rs ได้แก่ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะเลขคณิต และ 7Cs ประกอบด้วย ทักษะ 7 ด้าน คือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ด้านความเข้าใจ ความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนการทัศน์ ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ ด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการทำงาน การเรียนรู้ และการพึ่งตนเอง และสอดคล้องกับ เบญจวรรณ ถนอมชยะวัช: ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์: วุฒิชัย เนียมเทศ: ณัฐวิทย์ พจนตันติ (2559: 45) กล่าวว่า ความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ทุกภูมิภาคของโลกสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วเชื่อมต่อกันอย่างไร้พรมแดน สังคมที่เปลี่ยนแปลง ที่เน้นทั้งทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และคุณลักษณะที่สำคัญสำหรับอนาคต ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญสำหรับคนในยุคนี้ ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ

โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ประเภทการศึกษาสงเคราะห์ จัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะตามพระประสงค์ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก คือรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ถึงดีมาก (ผลการเรียนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00) เน้นทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์เป็นพิเศษและทางสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้รับโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต ไว้เป็นโรงเรียนในโครงการ พสวท. (สมทบ) อีกโรงเรียนหนึ่ง และได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ มาโดยตลอด เป็นโรงเรียนลักษณะอยู่ประจำแบบสหศึกษา มาจากทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ พื้นฐานของนักเรียนมาจากครอบครัวที่แตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม ประเพณีวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดู และความพร้อมที่แตกต่างกัน ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนสู่หลักสูตร โรงเรียนมาตรฐานสากล มีกระบวนการพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย ครูจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน และเป็นไปตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาคู่มือทุกคนให้มีความสามารถในการนำเทคนิควิธีสอนให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน ใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน มีแหล่งเรียนรู้และแหล่งสืบค้นข้อมูล ครูเน้นการใช้คำถามเพื่อพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน มีการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อแก้ไขจุดบกพร่อง

และพัฒนาความรู้ทักษะทางวิชาการให้สูงขึ้น (โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี, 2563: 1) แต่จากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนิเทศชั้นเรียนของกลุ่มบริหารงานวิชาการ รวมทั้งผลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต พบว่าจุดที่ควรพัฒนาคือครูบางส่วนไม่สนใจที่จะส่งเสริม พัฒนาและกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดทักษะในการเรียนรู้ และใช้กระบวนการคิดในการจัดการเรียนรู้ ขาดการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เนื้อหาในวิชาที่สอน กับวิชาอื่นและสภาพสังคมปัจจุบัน ไม่มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ขาดการสร้างสรรค์นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการที่หลากหลาย ไม่มีการออกแบบสื่อ/อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ขาดความกระตือรือร้นและการพัฒนาตนเองในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่เห็นความสำคัญของการสร้างบรรยากาศที่ดีในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการชั้นเรียนให้กับผู้เรียน ผู้เรียนยังขาดทักษะในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ไม่ได้รับการส่งเสริมให้แสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่สามารถคำนวณตามหลักทางคณิตศาสตร์ และสถิติได้ ขาดทักษะในการเขียนตามหลักไวยากรณ์ และสำนวน ที่สละสลวย ไม่สามารถอ่านได้ตามอักขระและถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ไม่สามารถคิดวิเคราะห์จัดลำดับขั้นตอนและใช้เหตุผลในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้มีประสิทธิภาพได้ และไม่สามารถปรับตัวให้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานด้านการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน ได้ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ มีความรู้ที่คงทน สามารถสร้างสรรค์ รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณในการแก้ปัญหา จึงจำเป็นต้องปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ ได้เล็งเห็นความสำคัญและตระหนักถึงปัญหาที่พบ จึงได้สนใจศึกษา สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก นำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของนักเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รู้จักคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรมอันเกิดจากความรู้ของตนเอง โดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน

2. วัตถุประสงค์ในการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ให้กับโรงเรียนได้นำไปใช้

2. เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรีไปใช้ได้

3. วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานตามรูปแบบ

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

2. เพื่อกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

3. เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขตไปสู่การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ให้เกิดประสิทธิภาพ

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำไปสู่การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี สามารถอธิบายความหมายได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อหาแนวทางและดำเนินกิจกรรมโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1.1 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู

1.2 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA

1.3 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน

1.4 องค์ประกอบที่ 4 ด้านทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารใช้ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory) มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต ดำเนินการตามกระบวนการบริหารวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle) 4 ขั้นตอน คือ Plan (P) การวางแผนปฏิบัติงาน Do (D) การปฏิบัติตามแผน Check (C) การตรวจสอบและการประเมิน และ Act (A) การปรับปรุงและพัฒนา

3. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูงที่ผ่านทักษะการฟัง อ่าน คิด และเขียน และแสดงความคิดเห็นระหว่างลงมือปฏิบัติ โดยครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำต่าง ๆ ทำให้เกิดกระบวนการเรียนที่สนุก และท้าทาย นักเรียนสามารถสร้างความองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความรู้เดิมที่ถูกต้อง ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 3.1 ด้านที่ 1 การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3.2 ด้านที่ 2 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 3.3 ด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ
- 3.4 ด้านที่ 4 การมีทักษะการคิดแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้

4. การบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) หมายถึง กระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มารวมตัวกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างและวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้บริหาร และครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย โดยผู้บริหารและครูต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้เรียนต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพด้วยระบบของวงจร PDCA มาใช้ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 4.1 ด้านที่ 1 การวางแผนปฏิบัติงาน
- 4.2 ด้านที่ 2 การปฏิบัติตามแผน
- 4.3 ด้านที่ 3 การตรวจสอบและการประเมิน
- 4.4 ด้านที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา

5. การนิเทศการเรียนรู้การสอน หมายถึง การทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศใช้หลักการทางวิชาการและจิตวิทยาสังคม ให้การแนะนำ ให้คำปรึกษา เสนอแนะช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนผู้รับการนิเทศ บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย และผู้รับการนิเทศยอมรับนำไปปรับปรุง พัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

- 5.1 ด้านที่ 1 การวางแผนการนิเทศ
- 5.2 ด้านที่ 2 การดำเนินการนิเทศ
- 5.3 ด้านที่ 3 การประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงการทำงาน
- 5.4 ด้านที่ 4 การสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ผลการนิเทศ

6. ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้เรียน เป็นทักษะ เพื่อใช้ในการทำงาน การเรียนรู้ การดำรงชีวิต รู้จักคิด รู้จักแก้ไขปัญหา มีทักษะในการติดต่อ สื่อสาร คิดคำนวณ สร้างสรรค์ผลงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้อยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีรูปแบบ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง รวมถึงวิวัฒนาการของโลกที่เปลี่ยนไปให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งประกอบด้วย 10 ทักษะ ได้แก่

- 6.1 ด้านที่ 1 ทักษะการอ่าน
- 6.2 ด้านที่ 2 ทักษะการเขียน
- 6.3 ด้านที่ 3 ทักษะทางคณิตศาสตร์
- 6.4 ด้านที่ 4 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา
- 6.5 ด้านที่ 5 ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม
- 6.6 ด้านที่ 6 ทักษะความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์
- 6.7 ด้านที่ 7 ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ
- 6.8 ด้านที่ 8 ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ
- 6.9 ด้านที่ 9 ทักษะคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 6.10 ด้านที่ 10 ทักษะการทำงาน การเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง

7. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกได้ถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีพัฒนาการในด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนสมรรถนะ ที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

8. เป้าหมายของความสำเร็จ คือ ผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ 1) ด้านครูผู้สอน 2) ด้านคุณภาพผู้เรียน 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริม

ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน

9. ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การแสดงความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ไปใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นความรู้สึกรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนอง หรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง

5. กลไกการดำเนินการของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต

1. แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบ
2. ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรทางการศึกษาในทิศทางนโยบายและมาตรการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้มีการวางแผนการบริหารงานร่วมกัน
3. คณะกรรมการบริหารนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
4. คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นชอบ
5. ประชุมชี้แจงคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา รับฟังความคิดเห็นและวางแผนดำเนินการร่วมกัน
6. ร่วมบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่กำหนดไว้ร่วมกัน
7. ตรวจสอบงบประมาณ วัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ดำเนินการในการจัดการเรียนรู้
8. สรุปรายงานผลและเผยแพร่ให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบต่อไป

ส่วนที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ได้หลักการและแนวทางการดำเนินกิจกรรมจากแนวคิดและทฤษฎีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบ

การวิจัยที่ใช้รูปแบบเป็นการวิจัยแนวใหม่ เป็นแนวทางทำให้ความรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาความรู้ให้มีความชัดเจนเป็นระบบ รูปแบบเป็นโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งการวิจัยที่ใช้รูปแบบมีขั้นตอนคือ (บุญชม ศรีสะอาด, 2549: 45)

1. การสร้างรูปแบบหรือพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจะสร้าง พัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบ สมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีแนวคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกัน ก็หาความเที่ยงตรง ของรูปแบบหรือเรื่องอื่น ผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบ หรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปร เหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบนี้จะต้องใช้หลัก ของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญและศึกษาค้นคว้ามากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบอย่างยิ่ง (วิจัยอาจคิดรูปแบบโครงสร้างขึ้นมาก่อนแล้วปรับปรุง โดยอาศัยข้อสนเทศจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิดรูปแบบหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาองค์ประกอบกันขึ้นเป็นโครงสร้างรูปแบบก็ได้)

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นแรกแล้ว จำเป็นที่ต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้จะพัฒนา โดยมีรากฐานจากทฤษฎีแนวคิดรูปแบบของคนอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแต่ก็เป็นเพียงรูปแบบ ตามมาตรฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทำการทดลองนำไปใช้ใน สถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ (ในขั้นนี้บางครั้ง จึงใช้คำว่าทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ)

วาโร เพิ่งสวัสดิ์ (2553: 51) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และการตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัย ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีของหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบ ในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

1.2 การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

1.2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษา ความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

1.2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ หรือ มีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

1.2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการ สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

1.3 การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ 1.1 และ 1.2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังอาจจะศึกษาเพิ่มเติม โดยใช้ กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการพัฒนารูปแบบก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอน แรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ถึงแม้จะพัฒนา โดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบ ตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทดลองใช้ รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปร ต่าง ๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปร ที่พบว่า ไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

กระบวนการพัฒนารูปแบบสามารถแสดงเป็นแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ กรณีร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์เอกสาร
และการศึกษาจากสภาพจริง
ที่มา: วาโร เฟ็งสวัสดิ์ (2553: 51)

2. การบริหารงานวิชาการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาควรให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากที่สุด เพราะเป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัติตามที่ต้องการ ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการมีคุณภาพและอำนวยความสะดวกให้กับการบริหารงานวิชาการ ดังนั้นผู้บริหารและครูต้องทำความเข้าใจกับความสำเร็จของงานวิชาการ ดังมีหน่วยงาน นักวิชาการ และนักการศึกษา ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการและการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 9) สรุปความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้ง ผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง

สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2552: 13) สรุปถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีในอนาคต การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน และกระบวนการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน บทบาทสำคัญของสถานศึกษาต้องยึดหลักตอบสนองต่อผู้เรียน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มุ่งเน้นประเมินพัฒนาการของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การเข้าร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์และประเมินผลผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา ดังนั้น การจะบริหารงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานเป็นกรอบในการดำเนินการ

ชริศร เทียบปาน (2562: 20) กล่าวว่า งานวิชาการมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหาร โรงเรียน เป็นบทบาทหน้าที่หลักของผู้บริหารที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษากับผู้เรียนโดยตรง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรที่กำหนด และบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพเต็มศักยภาพ และเป็นส่วนที่นำไปประเมินความสำเร็จก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการบริหารของผู้บริหาร

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจหลักที่สำคัญของการจัดการศึกษา แสดงถึงศักยภาพ คุณภาพ มาตรฐานของผู้เรียนและสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญให้มากที่สุด โดยการวางแผนการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ตลอดจน

ติดตามและประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางานวิชาการให้ดียิ่งขึ้น ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กระบวนการบริหารงานวิชาการตามวงจรคุณภาพ (PDCA)

การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างหนึ่งของสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำกระบวนการของวงจรคุณภาพที่มีกระบวนการวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ มาใช้ควบคุมคุณภาพการบริหารงานวิชาการเพื่อสร้างสรรค์มาตรฐานการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพดีเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยมีนักการศึกษาและนักวิชาการได้เสนอหลักของการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2552: 188-190) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนำวงจรคุณภาพไปใช้สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ แผนที่ดีควรมีลักษณะ 5 ประการ คือ อยู่บนพื้นฐานของความเป็นความจริง สามารถเข้าใจได้ สามารถวัดได้ สามารถปฏิบัติได้ และสามารถบรรลุสำเร็จได้

การวางแผนที่ดีมีองค์ประกอบดังนี้ กำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 การลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

1. การวางแผนกำหนดการ ควรดำเนินการดังนี้ แยกกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่างและการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ
2. การจัดการแบบเมทริกซ์ (matrix management) การจัดการแบบนี้สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ
3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน โดยดำเนินการดังนี้ ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมและพัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

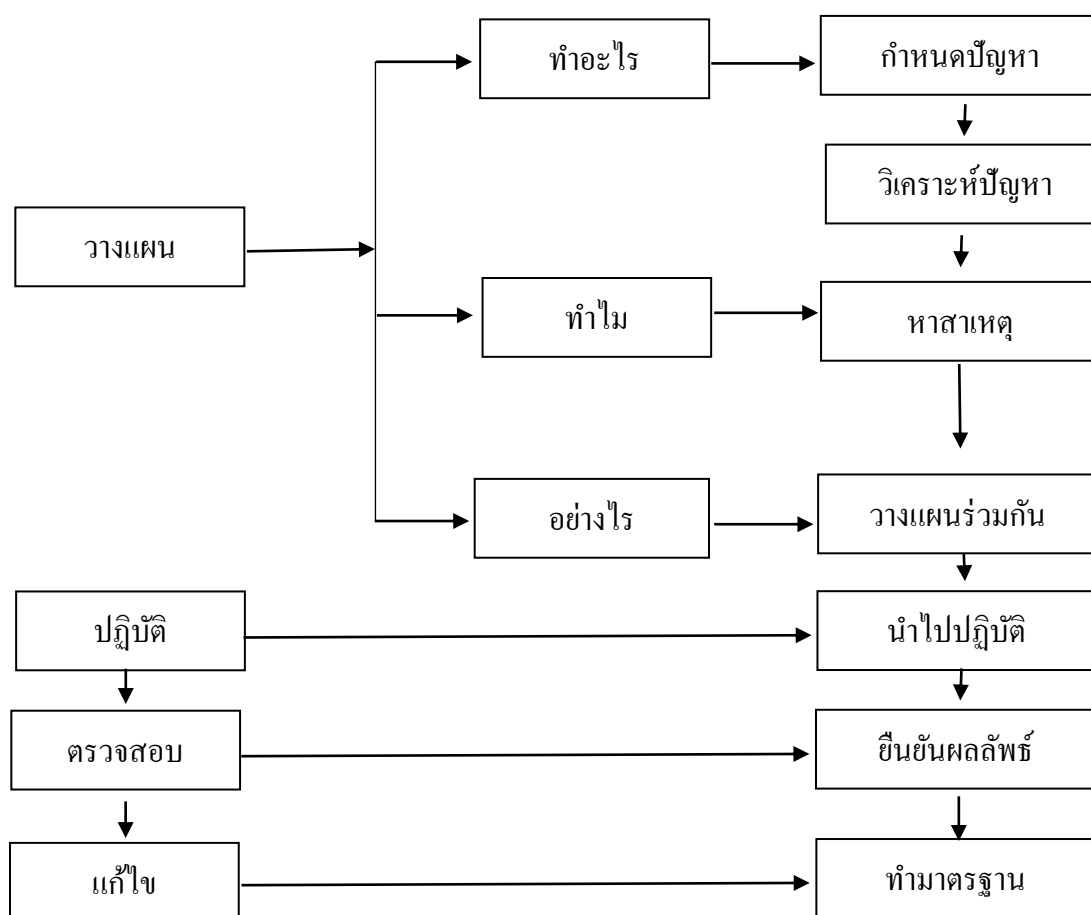
1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
2. รวบรวมข้อมูล

3. การทำงานเป็นตอน ๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

4. การรายงานจะเสนอผลการประเมินรวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา ผลการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ คือ ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ ถ้าพบความผิดปกติใด ๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก ในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้ การข้ายนโยบาย การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงานและการประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

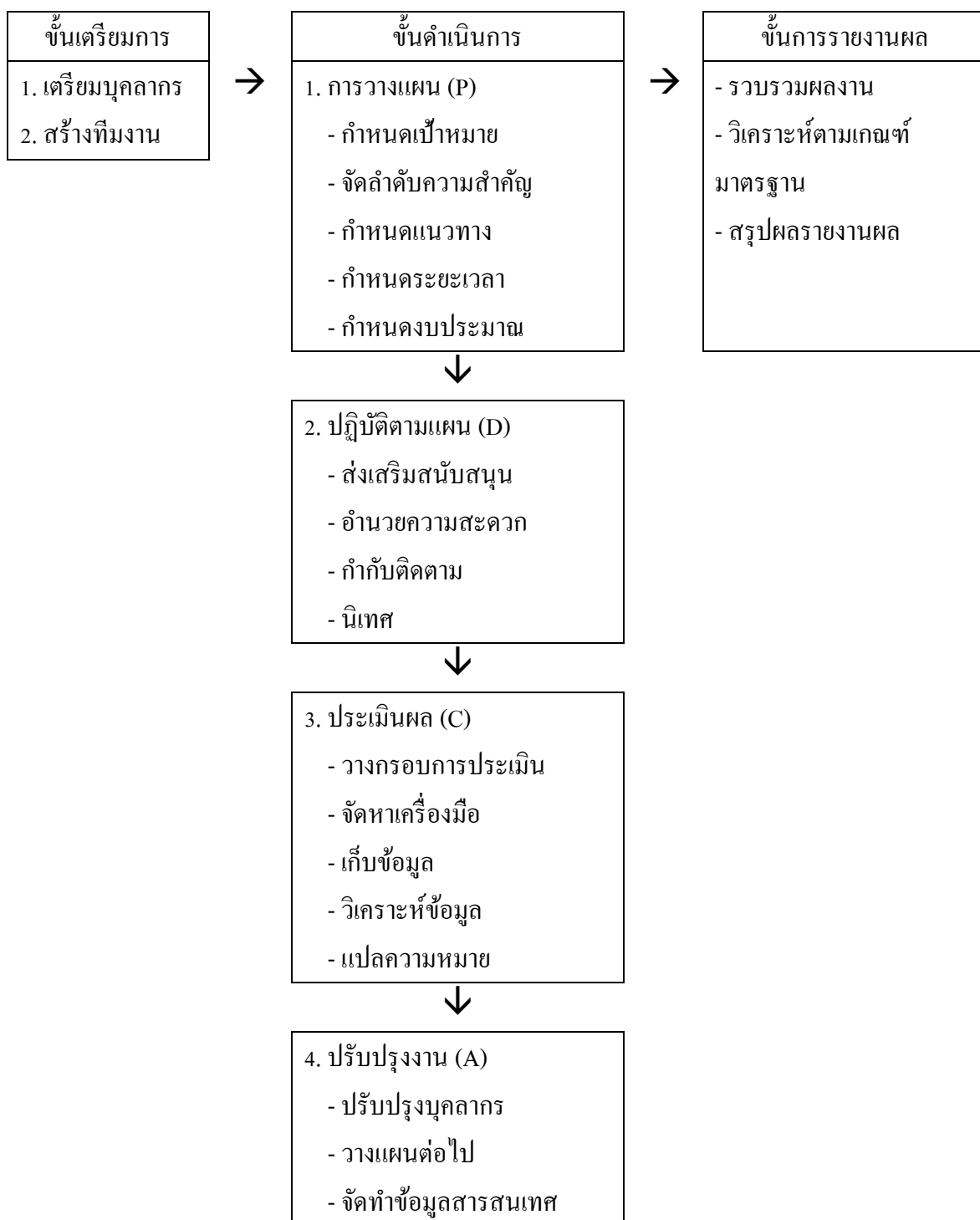
โดยนำเสนอกระบวนการ PDCA ไว้ดังแสดงในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดงกระบวนการ PDCA

ที่มา: สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2552: 188-190)

สุไรยา จินารง (2554: 39-42) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นที่ไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 คือ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเน้นให้เป็นคนดี คนเก่งและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารที่ครบวงจร หรือวงจรคุณภาพ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) ในการพัฒนาระบบการบริหารวิชาการจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเป็นสำคัญ เช่น ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจและตระหนักในบทบาทหน้าที่ในการบริหารภารกิจหลัก เข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมถึงการสร้างทีมงาน โดยบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และดำเนินการให้เป็นที่ไปอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามและกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังแสดงในแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 แสดงขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ

ที่มา: สุไรยา จินารง (2554: 40)

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการเตรียมการ

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

ปัญหาของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ส่วนหนึ่งมาจากบุคลากรในโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการบริหาร เป้าหมายหลักและภารกิจหลักของงานวิชาการ ไม่ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อความสำคัญของงานวิชาการ ในบางครั้งกลับให้ความสำคัญกับงานคนอื่นมากกว่า จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยดำเนินการได้ดังนี้

1.1 การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการและการทำงานเป็นทีม การดำเนินงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน จำเป็นที่บุคลากรในโรงเรียนทุกคนต้องร่วมมือกันทำงานเป็นทีม ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำในการสร้างจิตสำนึกและการสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญของงานวิชาการ トラบใดที่บุคลากรในโรงเรียนยังมองเป้าหมายของงานวิชาการไม่ตรงกัน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่องานวิชาการ การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลย่อมเกิดขึ้นได้ยาก ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องปรับความคิดบุคลากรให้ตรงกันให้ได้

1.2 การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการก่อนที่บุคลากรของโรงเรียนจะทำงานประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะในการทำงานก่อน บุคลากรต้องมีความรู้ตั้งแต่ขอบข่ายของงานวิชาการ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลและประเมินผล การจัดหา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีนวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นต้น

2. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ถึงแม้การดำเนินงานด้านการพัฒนางานวิชาการจะถือเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน แต่ก็มีความจำเป็นจะต้องแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบงานเป็นการเฉพาะ เพื่อให้มีหน้าที่ในการประสานงานกำกับ ติดตามดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานร่วมกันได้และมีการเชื่อมโยงกันทำงานเป็นทีม โดยผู้ที่มีบทบาทสูงสุดในการบริหารงานวิชาการคือ ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่มอบหมายงานให้กับคณะทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ โดยมีรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นหัวหน้าคณะทำงาน มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาวิชาการ ดำเนินงานตามแผนและประเมินผล สรุปผล และรายงานผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ

1. การวางแผน (Plan) หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้การดำเนินงานเกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามต้องการ ในการวางแผนจำเป็นต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงาน และสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินผลได้ง่าย โรงเรียนต้องทำแผนต่าง ๆ ในโรงเรียนให้มีความสอดคล้อง

ทั้งภาพรวมของโรงเรียน ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และแผนงบประมาณ ซึ่งในขั้นตอนการวางแผนสิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือ การกำหนดเป้าหมาย การจัดอันดับ ความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงานและการกำหนดงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การกำหนดเป้าหมาย หมายถึง การกำหนดให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ในด้านต่าง ๆ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา ทรัพยากร สภาพแวดล้อม เป็นต้น

1.2 การจัดการลำดับความสำคัญของเป้าหมาย เป็นการช่วยให้การวางแผน มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะโรงเรียนจะได้ทราบถึงเป้าหมายใดมีความสำคัญมากกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากรและระยะเวลาในการดำเนินการ

1.3 กำหนดวิธีปฏิบัติงาน คือ การนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม มาสู่รูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยการคิด โครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมถึง การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ

1.4 กำหนดระยะเวลาดำเนินงานในการวางแผน จำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาในการ ดำเนินการที่ชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการช่วยให้ผู้ที่รับผิดชอบงานในด้านต่าง ๆ สามารถวางแผน ในการดำเนินการ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.5 การกำหนดงบประมาณ หมายถึง การคิดถึงงบประมาณที่ต้องใช้ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานทั้งหมด

1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ให้มีความชัดเจน

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้ โดยเป็นการร่วมมือกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการสอดประสานกันเป็นอย่างดี ทุกฝ่ายทุกคนพยายามเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายทำงานด้านวิชาการอย่างมีความสุข

2.2 จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น เพื่อให้การปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 กำกับ ติดตามทุกระดับปฏิบัติการตั้งแต่ระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน

2.4 การนิเทศ เพื่อให้บุคคลสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร โรงเรียน จำเป็นต้องให้คำแนะนำ ปรีกษาหารือร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการ

3. การตรวจสอบและประเมินผล (Check) หมายถึง ขั้นตอนการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับให้เห็นถึงผลในการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาว่าได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ทุกฝ่ายจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการตรวจสอบและการประเมินผล ในระหว่างที่โรงเรียนกำลังดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ควรได้มีการตรวจสอบและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาถึงขั้นตอนหรือทิศทางการดำเนินการว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดมากน้อยเพียงใด มีจุดแข็ง จุดอ่อน มีปัญหาอุปสรรคอยู่ตรงไหน ซึ่งจำเป็นต้องนำมาประมวลผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

- 3.1 การวางกรอบการประเมิน
- 3.2 การจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 การแปลความหมาย
- 3.6 การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ

4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Action) เมื่อการดำเนินการทั้งหมดเสร็จสิ้นกระบวนการแล้วจะช่วยให้ผู้บริหาร โรงเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มองเห็นภาพสะท้อนผลการดำเนินงาน ระยะเวลาที่ผ่านมา ดังนั้น ควรที่บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องมีการปรึกษาหารือและรับรู้รับทราบร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อให้การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งผู้บริหารควรที่จะนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Action) ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ด้านการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้สามารถทำงานได้จนเต็มศักยภาพที่มีอยู่

4.2 ด้านการปรับปรุงการดำเนินงานในปีการศึกษาต่อไป เพราะได้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาจากข้อมูลที่มีอยู่ในปีการศึกษาต่อไป จะพัฒนาจุดเด่นที่มีอยู่ให้ก้าวหน้าอย่างไรและในขณะเดียวกันสิ่งที่เป็จุดด้อยมีปัญหาอุปสรรค ความไม่พร้อมในด้านใด จะส่งเสริมอย่างไร

4.3 ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนควรรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินมารวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่เป็นระบบ เพื่อสะดวกในการนำมาใช้ภายในโรงเรียนและสำหรับหน่วยงานภายนอกที่ต้องการข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการรายงานผล การรายงานผลมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมผลงาน เป็นการรวบรวมผลการดำเนินงานที่ได้ปฏิบัติทุกงานทุกโครงการจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตาม

2. วิเคราะห์ตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์หรือเป้าหมาย

3. สรุปรายงานผล เป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานทั้งเด่นและด้อยให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างของโรงเรียน เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารและครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ทั้งนี้ ผู้บริหารและครูต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้เรียนต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและพัฒนาคุณภาพด้วยระบบของวงจร PDCA มาใช้ในการบริหารงานวิชาการเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4. การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

มีนักวิชาการได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

จรรยา ดาสา (2552: 72-79) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญพื้นฐานของภารกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนเชิงรุก ไว้ 4 ลักษณะ โดยสรุปดังนี้

1. การฟังและพูด ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนฟังให้เป็น และผู้เรียนสื่อสารออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ สามารถพูดสื่อสาร ข้อคิดเห็นของตนเองได้
2. การอ่าน ผู้เรียนสามารถจับใจความหรือประเด็นสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
3. การเขียน ผู้เรียนต้องกลั่นกรองและเรียบเรียงความคิดของตนเองก่อนลงมือเขียน
4. การไตร่ตรองหรือการ ได้ตอบความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ตอบความคิดเห็นของตนเองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่ตนเองคิดกับผู้อื่น

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2553: 33) ได้อธิบายถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก ดังนี้

1. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ

6. เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พุด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นทักษะการคิดขั้นสูง

8. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด

9. ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

10. ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้และการสรุปบทวนของผู้เรียน
เขาวเรศ ภัคดีจิตร (2557: 1) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน โดยนักเรียนได้ลงมือปฏิบัตินอกเหนือจากการถ่ายทอดด้วยการบรรยายจากครู

2. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การอ่าน อภิปราย และเขียน

3. เน้นการสำรวจเจตคติและคุณค่าที่มีอยู่ในตัวนักเรียน

4. นักเรียนได้พัฒนาการคิดระดับสูง ในการวิเคราะห์และประเมินผลการนำไปใช้

5. นักเรียนและครูรับข้อมูลป้อนกลับจากการสะท้อนความคิดได้อย่างรวดเร็ว

วัชร เกษพิชัยรงค์ และคณะ (2557: 13) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการเรียนการสอน การแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ให้มากที่สุด

2. นักเรียนมีกระบวนการทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน เกิดทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ วินัยในการทำงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นต้น

3. นักเรียนเป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนด้วยตนเองจากการจัดสภาพการณ์หรือกิจกรรมซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียน ฟัง พุด อ่าน จากสภาพการณ์หรือกิจกรรม และเกิดความคิดขั้นสูง

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ เพื่อสรุปหลักการและความคิดรวบยอด

5. ครูเป็นผู้ที่สอนวิธีหาความรู้ให้กับนักเรียน ส่งเสริม สนับสนุนและชี้แนะการเรียนรู้ให้กับนักเรียนเพื่อให้ได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

6. นักเรียนได้ความรู้จากกระบวนการสร้างองค์ความรู้เชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้จนเกิดเป็นความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง

สุพรรณิ ชาญประเสริฐ (2557: 3-6) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดขั้นสูง
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีการลงมือปฏิบัติ ทำงาน คิดและแก้ปัญหาพร้อมกัน
4. ผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ออกแบบกิจกรรมและจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการฟัง อ่าน เขียน แสดงความคิดเห็นและการคิดขั้นสูง
5. ผู้เรียนมีอิสระและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างมากและมีผู้เรียนส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

ปริยา สมพีช (2559: 263) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า

1. เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อย่างกระตือรือร้น
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสามารถบูรณาการความรู้ได้
3. ผู้สอนเป็นเพียงผู้ดูแล กำกับ และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้สนับสนุนและเสริมแรงให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ ตลอดจนประเมินผลเป็น

ยุพาพัทธ์ สะเดา และคณะ (2562: 127) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีลักษณะและรายละเอียดดังนี้

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิดการแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
4. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบร่วมกัน
5. เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสารสารสนเทศสู่ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า
6. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
7. ความรู้เกิดจากประสบการณ์การสร้างองค์ความรู้และการสรุปบทวนของผู้เรียน

จรรยาลักษณะ กุลพ่วง และคณะ (อ้างถึงใน ธนัญญา คุณสุข, 2565: 43) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ แบบเชิงรุก ประกอบด้วย กิจกรรม 4 ประการ คือ การฟังและการพูด การอ่าน การเขียน และการสะท้อน หรือ ได้ตอบความคิดเห็น เป็นกิจกรรมในการเรียนที่เน้นทักษะการสื่อสารและพัฒนาความคิดระดับสูง (Higher-Ordered Thinking) เน้นปฏิบัติมากกว่าการฟังบรรยาย เน้นการวัดประเมินด้านความคิดระดับสูง ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเป็นหลัก ลักษณะการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เรียนอย่างมีความสุข สามารถบูรณาการสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความสนใจ ใฝ่หาความรู้รอบด้าน ฝึกฝนและพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพิ่มพูนศักยภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บอนลเวล และไอสัน (Bonwell & Eison, 1991: 26) ได้กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วยลักษณะโดยสรุป ดังนี้

1. การศึกษาเรียนรู้ที่ลดกระบวนการสื่อสารและการถ่ายทอดเนื้อหาให้กับนักเรียนเพียงอย่างเดียว เน้นการพัฒนาการคิดระดับสูง
2. ส่งเสริมและเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติตลอดจนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการฟังบรรยาย
3. มุ่งสำรวจเจตคติและคุณค่าที่มีอยู่ในตัวของนักเรียนและเน้นการวัด การประเมินด้านการคิดขั้นสูง
4. ครูและนักเรียนได้รับข้อมูลย้อนกลับในทันทีหลังจากการสะท้อนความคิด

จากการที่นักการศึกษาได้กล่าวเกี่ยวกับลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากกว่าเป็นเพียงฝ่ายรอรับความรู้ โดยลักษณะของกิจกรรมมีความหลากหลาย กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ สงสัยใคร่รู้ สำรวจค้นหา ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ทั้งการอ่าน คิด เขียน อภิปราย ช่วยลดบทบาทการถ่ายทอดความรู้ของครูเป็นอำนาจความสะดวก และกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นและพัฒนาทักษะการคิดในระดับสูง เน้นสร้างปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาและให้ความหมายเกี่ยวกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) ของครูในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำมาเป็นแนวทางการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยจะนำเสนอดังต่อไปนี้

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2555: 18) ได้รวบรวมองค์ประกอบของการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนในศตวรรษที่ 21 ที่เด็กและเยาวชนควรมี ซึ่งประกอบด้วย ทักษะการเรียนรู้

และนวัตกรรม หรือ 3R และ 4C ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ 3 R ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) คณิตศาสตร์ (Arithmetic) 4 C ได้แก่ 1) การคิดวิเคราะห์ Critical Thinking 2) การสื่อสาร Communication 3) การร่วมมือ Collaboration และ 4) ความคิดสร้างสรรค์ Creativity รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษารูปแบบใหม่

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2556: 11-28) กล่าวว่า ทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองและการทำงานในศตวรรษที่ 21 นั้น แตกต่างจากศตวรรษที่ 20 บางทักษะแม้จะมีลักษณะที่ถาวร (Permanent Nature) กล่าวคือ มีความสำคัญเช่นกันในทุกยุคทุกสมัยไม่ใช่เฉพาะในศตวรรษที่ 21 ทักษะเดิมที่ควรจะมี ได้แก่ ทักษะ 4C คือ การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creativity) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) และการทำงานเป็นทีม (Collaboration) และทักษะใหม่ที่ควรมีถือเป็นทักษะชุดใหม่ที่จำเป็นในบริบทของศตวรรษใหม่นี้ ได้แก่ ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

ทวิศักดิ์ จินดานุรักษ์ (2559: 168-169) กล่าวว่า ทักษะของพลเมืองแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นกลุ่มความรู้ทักษะและนิสัยการทำงาน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะดังกล่าวนี้ เป็นผลจากการพัฒนากรอบความคิด การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้พลเมืองมีคุณภาพและเตรียมพร้อมที่จะมีชีวิตในคริสต์ศตวรรษที่ 21 โดยภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เบอร์นีทริลลิงและชาลส์ เฟเดล (Bernie Trilling & Charles Fadel) ได้เสนอในหนังสือ 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times (2009) เป็นดังนี้ 3Rs ประกอบด้วย ทักษะการรู้หนังสือ ได้แก่ 1) Reading ทักษะการอ่าน 2) Writing ทักษะการเขียน 3) Arithmetic ทักษะเลขคณิต และ 7Cs ประกอบด้วย ทักษะ 7 ด้าน คือ 1) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา เป็นการคิดอย่างผู้เชี่ยวชาญ 2) ด้านการสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ เป็นการสื่อสารอย่างซับซ้อนและการประเมินความถี่ของสื่อต่าง ๆ 3) ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ เป็นความสามารถในการนำผู้อื่นและความรับผิดชอบแบบกระจายบทบาท 4) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นการใช้จินตนาการ การประยุกต์ และการประดิษฐ์ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่เรื่องใหม่ 5) ด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความรู้แหล่งสารสนเทศและสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศและสามารถใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ 6) ด้านการทำงาน การเรียนรู้ และการพึ่งตนเอง มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ดี มีความสามารถในการจัดการ ทำงานและเรียนรู้อย่างอิสระ 7) ด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ มีปฏิสัมพันธ์ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถทำงานกับทีมงานที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ดี

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2559: 27) กล่าวถึง ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์จนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

โดยมีรากฐาน 4 เสาหลักแห่งการเรียนรู้ (Four Pillar of Learning) ได้แก่ การเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน (Learning to Know) การเรียนรู้ที่จะปฏิบัติได้ (Learning to Do) และการเรียนรู้ที่จะอยู่ได้ (Learning to Be) และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ E (4R+7C) ประกอบด้วย

E คือ มีคุณธรรมจริยธรรม (Ethical Person)

4R คือ การรู้หนังสือ (Literacy) การรู้เรื่องจำนวน (Numeracy) ความสามารถในการใช้เหตุผล (Reasoning Ability)

7C คือ 1. ทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving Skills)

2. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking Skills)

3. ทักษะการทำงานอย่างร่วมพลัง (Collaborative Skills)

4. ทักษะการสื่อสาร (Communicative Skills)

5. ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ (Computing Skills)

6. ทักษะอาชีพและทักษะการใช้ชีวิต (Career and Life Skills)

7. ทักษะการใช้ชีวิตในวัฒนธรรมข้ามชาติ (Cross-Cultural Skills)

ศิวิศา จรุงเกียรติกุล (2562: 18) ได้ให้ความหมายของทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 (The Twenty- First Century Skills) สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 แตกต่างจากในอดีตมาก มีการเคลื่อนย้ายของประชากร สื่อสารสนเทศเทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การติดต่อ สื่อสาร ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองระหว่างภูมิภาคประเทศ สังคมและชุมชน มีความแตกต่างจากอดีตอย่างสิ้นเชิง มีความเปิดกว้าง ยอมรับ และให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้และข่าวสารที่หลากหลาย โดยทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ทักษะพื้นฐาน คือ ความสามารถค้นคว้าหาความรู้จากทรัพยากรการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลาย อ่านออกเขียนได้ การคิดคำนวณ การใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ การเงิน สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น

2) ทักษะการคิด คือ ความสามารถใช้เหตุผลและความคิดในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ประเมินค่า คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นต้น

3) ทักษะการทำงาน คือ ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการทำงาน การติดต่อ สื่อสาร การทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ดี ริเริ่มงานอย่างสร้างสรรค์และขยันทำงาน สร้างหุ้นส่วนธุรกิจ เป็นต้น

4) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ความสามารถรับรู้ เข้าใจการใช้และการจัดการสื่อสารสนเทศ เปิดใจรับสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเท่าทัน บริหารจัดการเทคโนโลยี เรียนรู้

เทคนิค วิทยาการต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม คำนึงถึงจริยธรรมและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

5) ทักษะการใช้ชีวิต คือ ความสามารถแสวงหาความรู้ นำตนเองในการเรียนรู้ได้ มีความมั่นใจในตัวเอง กระตือรือร้นในความรู้ เป็นผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศ สามารถดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดี รู้และเคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม คิดถึงภาพรวมโลก มีคุณธรรม ยึดมั่นในสันติธรรม มีความเป็นไทย เข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม และแบ่งปันประสบการณ์

เทลลิง และ ฟาร์เดล (Trilling & Fadel, 2009: 45) กล่าวว่า ทักษะของผู้เรียนแห่งศตวรรษที่ 21 ได้พัฒนาและสร้างกรอบแนวคิด โดยนำเสนอแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การเรียนรู้ 3Rs x 7Cs ดังนี้

3Rs ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการอ่าน (Reading) คือ ความสามารถทางด้านการอ่านได้ถูกต้องตามอักขระ อ่านจับใจความ แปลความหมาย เข้าใจเนื้อหา สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น
2. ทักษะด้านการเขียน (Writing) คือ ความสามารถเขียนได้ถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์ และมีสำนวนสละสลวยสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น
3. ทักษะทางคณิตศาสตร์ (Arithmetic) คือ ความสามารถคำนวณได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง รวมถึง หาค่าตัวแปรต่าง ๆ และสามารถประยุกต์ใช้หลักทางคณิตศาสตร์และสถิติได้

7Cs ประกอบด้วย

1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) คือ ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีวิจารณญาณ คิดระบบตามลำดับขั้นตอนถูกต้อง และใช้เหตุผลในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของปัญหา
2. ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) คือ มีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดกว้างในความคิดเห็น สร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการการทำงานด้วยแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการใช้นวัตกรรมสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์ให้ได้ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างสร้างสรรค์
3. ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) คือ มีความเข้าใจในความแตกต่างของบุคคล ยอมรับนับถือ ให้ความเคารพผู้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม
4. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) คือ ความสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการทำงาน

ร่วมกัน เป็นการให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น เคารพและเห็นคุณค่าของผู้ร่วมทีม มีความยืดหยุ่น ประนีประนอมเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งรวมไปถึงการแสดง มีคุณธรรมจริยธรรม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

5. ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) คือ ความสามารถในการเข้าถึง ค้นหา การวิเคราะห์ การใช้ประโยชน์จากสื่อ สารสนเทศต่าง ๆ ให้นำเชื่อถือและสามารถถ่ายทอดอย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ สื่อสารเข้าใจง่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายการทำงาน โดยคำนึงถึงจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

6. ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) คือ ความสามารถทางด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การใช้สารสนเทศในการเข้าถึงข้อมูล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้หลากหลายอย่างการจัดกระจายข้อมูลจากหลากหลายแหล่งอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการใช้ข้อมูลอย่างมีจริยธรรมหรือถูกต้องกฎหมาย

7. ทักษะด้านการทำงาน การเรียนรู้และการพึ่งตนเอง (Career and Learning self-reliance) คือ มีความสามารถในการปรับตัว มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีทักษะด้านการเรียนรู้และใฝ่รู้ สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมในสภาวะการณปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมนักเรียนให้พร้อมทั้งชีวิตในศตวรรษนี้ เพราะเป็นเรื่องสำคัญของการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง โดยทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 คือ 3Rs x 7Cs ซึ่ง 3Rs หมายถึง ทักษะการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 3R คือ Reading (อ่านออก) (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithematics (คิดเลขเป็น) คือ การนำทักษะเหล่านี้มาเพิ่มความสำเร็จให้กับนักเรียน และ 7Cs ประกอบด้วย Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจ ความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร) และ Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

6. การนิเทศการเรียนการสอน

การนิเทศเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาแก่ครู นักเรียนทุกคน และให้บรรลุวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยมีความหมายแตกต่างกันตามยุคสมัย มีนักการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของการนิเทศ ดังนี้

ฉวีวรรณ พันวัน (2552: 9) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการร่วมกันทางการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน ได้พัฒนาศักยภาพตามจุดหมายของหลักสูตร

พัชรี สานติอาวรณ์ (2552: 12) กล่าวว่า การนิเทศ คือ กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษา โดยการระดมสรรพกำลังสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร

วัชรมา เล่าเรียนดี (2553: 17) กล่าวว่า การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการในการพัฒนาหรือ ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2558: 22) กล่าวว่า ความหมายของการนิเทศ คือ ระบบการให้ความช่วยเหลือ และการสร้างความร่วมมือกับครูในการสร้างคุณภาพผู้เรียน

กลีคแมน (Gilckman, 1990: 35) กล่าวว่า การนิเทศการเรียนการสอน ใ้ว่า เป็นการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่มีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุป การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง การทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยผู้นิเทศใช้หลักการทางวิชาการ และจิตวิทยาสังคม ให้การแนะนำ ให้คำปรึกษา เสนอแนะช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนผู้รับการนิเทศ บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยและผู้รับการนิเทศยอมรับนำไปปรับปรุง พัฒนา การจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรอย่างแท้จริง

7. คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้เรียนเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังคำกล่าวของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ให้แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553: 34) ได้กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

พิไล บัวสุวรรณ (2554: 21) ได้กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีความสามารถตามเป้าหมายของหลักสูตร คือเป็นคนเก่ง และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง และเป็นคนดี ผู้เรียนมีทักษะทางสังคมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสุขในการทำงานและอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข

ภักพร บุญเกล้า (2555: 14) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน (students quality) หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะแสดงถึงความสามารถในการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับผู้เรียนและสังคมปัจจุบัน

อุดมสิน คันธภูมิ (2558: 25) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด (2559:18) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี และจากการมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ธนสมพร มะโนรัตน์ (2560: 22) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่มีในตัวผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากศักยภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

สรุปได้ว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกได้ถึงความรู้ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีพัฒนาการในด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนสมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สถานศึกษากำหนด

8. ความพึงพอใจ

มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

พิสุทธา อารีราษฎร์ (2551: 174) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ ความรู้สึกนั้นทำให้บุคคลเอาใจใส่และอาจกระทำการบรรลุถึงความมุ่งหมายที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น

สมบัติ บารมี (2551: 13) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเป็นสุขที่เกิดจากทัศนคติทางด้านบวกที่มีต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นทั้งจากภายในและภายนอกของปัจเจกบุคคล

จิราพร กำจัดทุกข์ (2552: 23) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับ ความรู้สึกที่ยินดี ความรู้สึกชอบในการได้รับบริการ หรือได้รับการตอบสนองตามความคาดหวัง หรือความต้องการที่บุคคลนั้นได้ตั้งไว้

อนง สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ (2554: 170) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจเป็นภาวะการแสดงออกถึงระดับความรู้สึกในทางบวกของบุคคล ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากการประเมินคุณภาพและการรับรู้สิ่งนั้น ๆ

ราชบัณฑิตยสถาน (2555: 48) ให้ความหมายของคำว่า พึงพอใจ หมายถึง รัก, ชอบใจ

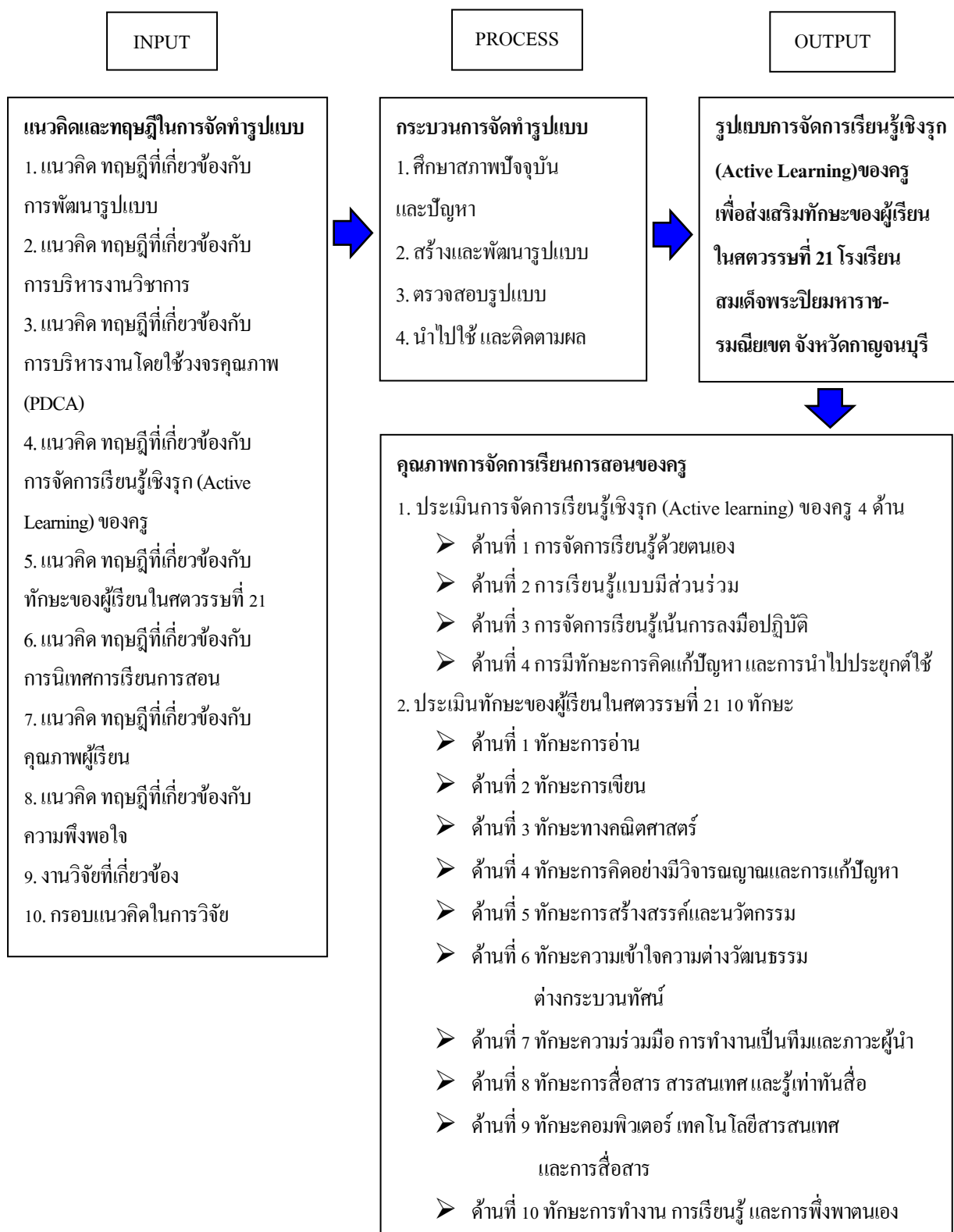
น้ำลีน เทียมแก้ว (2558: 44) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจ ส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีเมื่อได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตนเอง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2558: 244) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลังจากที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น โดยความรู้สึกนั้นเป็นความรู้สึกทางบวก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติทางบวกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนอง หรือบรรลุ จุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง

9. กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู การนิเทศ การเรียนการสอน และทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แล้วนำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดองค์ประกอบ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ดังนี้

แผนภาพที่ 4 แสดงกรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

ส่วนที่ 3

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะ ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการวิเคราะห์
องค์ประกอบ สามารถนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริม
ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี
ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู
- องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงาน โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA
- องค์ประกอบที่ 3 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน
- องค์ประกอบที่ 4 ด้านทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน
 ในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

แผนภาพที่ 5 แสดงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะ
 ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

คำอธิบายรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งจำแนกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ที่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของตนเอง โดยที่ผู้สอนอยู่ในฐานะผู้คอยแนะนำ ชี้แนะในการจัดการเรียนรู้ และยังคงยกกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ การตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการประเมินตนเองที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้มีความกะทัดรัด ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาสาระ
- 2) ครูและผู้เรียนร่วมกันออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้มีความครอบคลุมตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ให้มีการเชื่อมโยงและสอดคล้องกัน
- 3) ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดสาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกัน
- 4) ครูออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนตามแบบที่กำหนด
- 5) ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดชิ้นงาน/ภาระงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้
- 6) ครูและผู้เรียนมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลร่วมกัน
- 7) ครูมีหลักฐานการเรียนรู้ สื่อประกอบ เช่น ใบกิจกรรม ใบความรู้
- 8) ครูและผู้เรียนกำหนดสื่อการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรม
- 9) ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด/จุดประสงค์และเนื้อหาสาระ
- 10) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ความรู้เกิดจากประสบการณ์ สร้างองค์ความรู้และสรุปทบทวนด้วยตนเอง

ด้านที่ 2 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดวางแผนการจัดการเรียนรู้ โดยอ้างอิงจากประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่ซับซ้อน และมีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ เข้าใจในเนื้อหาความรู้ มีความสามารถในการแก้ปัญหา และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในเรื่องของทักษะการคิด การแก้ปัญหาอีกด้วย ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูและผู้เรียนร่วมกันกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณลักษณะ และสมรรถนะสำคัญที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด
- 2) ในกิจกรรมการเรียนรู้ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
- 3) ครูตั้งคำถามเพื่อสร้างการเรียนรู้ หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
- 4) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น และซักถาม
- 5) นักเรียนและครูร่วมกันสรุปบทเรียน

ด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติ หมายถึง การฝึกค้นคว้า ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะ กระบวนการต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม มีการอภิปรายร่วมกัน การสรุปความคิดรวบยอดกับเพื่อนร่วมชั้น พร้อมทั้งนำเสนอ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ใช้การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่าที่เป็นการสร้างแรงจูงใจในชั้นเรียน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความคิดในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน/ภาระงาน
- 2) ครูวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ
- 3) กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบร่วมกันของผู้เรียน
- 4) มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงและหลากหลาย
- 5) ครูและผู้เรียนมีการอภิปรายและสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน
- 6) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน และร่วมมือกัน
- 7) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม รู้ถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานกลุ่ม

ด้านที่ 4 การมีทักษะการคิดแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ หมายถึง ทักษะที่ฝึกฝนให้ผู้เรียนคิดและพัฒนาโดยการจัดการเรียนการสอนผ่านประสบการณ์เดิม ผ่านการคิดแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยเน้นในเรื่องกระบวนการคิดแก้ปัญหาและการนำไปประยุกต์ใช้ให้คิดเป็น ทำเป็น และมีใจใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด มีกระบวนการในการแก้ปัญหา ได้อย่างเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้น และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ
- 2) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหา การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ เน้นทักษะการคิดขั้นสูง เชื่อมโยงความคิดเห็นของผู้เรียนสู่การสรุปแนวคิดหลักของบทเรียน

3) ลำดับความคิดและประเด็นการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่ข้อมูลทั้งหมดของคาบเรียน โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้

4) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอดแทรกคุณธรรมและค่านิยมที่ดี

5) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ ผู้การสร้างความคิดรวบยอด

6) ครูจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนยอมรับในสถานการณ์ต่าง ๆ และมีความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหา

2. ด้านกระบวนการบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้การดำเนินงานเกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพผลตามต้องการ ในการวางแผนจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงาน และสามารถกำกับ ติดตาม และประเมินผลได้ง่าย โรงเรียนต้องทำแผนต่าง ๆ ในโรงเรียนให้มีความสอดคล้อง ทั้งภาพรวมของโรงเรียน ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และแผนงบประมาณ ซึ่งในขั้นตอนการวางแผนสิ่งสำคัญอย่างยิ่งคือ การกำหนดเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และการกำหนดงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการจัดการเรียนการสอนของครู

2) ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกันสร้างทางเลือก และเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่วิธีการบรรลุวัตถุประสงค์

3) ผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการนำแนวทางสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ด้านที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do) หมายถึง การลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้ โดยเป็นการร่วมมือกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการสอดประสานกันเป็นอย่างดี ทุกฝ่ายทุกคนพยายามเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกันคือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ดี มีคุณภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหาร และครูร่วมกันสร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปสู่การปฏิบัติ

2) ผู้บริหารกำหนดผู้รับผิดชอบการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สู่การปฏิบัติที่ครอบคลุมทุกภารกิจหลักของแผนที่วางไว้

3) ผู้บริหารจัดการทรัพยากร เช่น ข้อมูลสารสนเทศ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สู่การปฏิบัติบรรลุตามวัตถุประสงค์

ด้านที่ 3 การตรวจสอบและการประเมิน (Check) หมายถึง ขั้นตอนการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ให้เห็นถึงผลในการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาว่าได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ทุกฝ่ายจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการตรวจสอบและการประเมิน ในระหว่างที่โรงเรียนกำลังดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ควรมีการตรวจสอบและประเมินเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาถึงขั้นตอนหรือทิศทางการดำเนินการว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดมากน้อยเพียงใด มีจุดแข็ง จุดอ่อน มีปัญหาอุปสรรคอยู่ตรงไหน ซึ่งจำเป็นต้องนำมาประมวลผลเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหาร และครูร่วมกันกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหารตั้งคณะทำงาน เพื่อตรวจสอบ ติดตามและเร่งรัดการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหารประเมินผลตามองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ด้านที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนา (Act) เมื่อการดำเนินการทั้งหมดเสร็จสิ้นกระบวนการแล้ว จะช่วยให้ผู้บริหาร โรงเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มองเห็นภาพสะท้อนผลการดำเนินงานระยะที่ผ่านมา ดังนั้น ควรที่บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องมีการปรึกษาหารือและรับรู้รับทราบร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อที่จะร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อให้การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ผู้บริหารนำข้อมูลจากการติดตามประเมินผลมาปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน หรือปรับเปลี่ยนเป้าหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 การวางแผนการนิเทศ หมายถึง การดำเนินงานที่ยังมีปัญหาลุप्तสรรคในการดำเนินงานหรือการจัดการเรียนการสอนยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เราต้องมีการวางแผนแก้ปัญหา หรือพัฒนางานนั้น ๆ โดยการวางแผนการนิเทศร่วมกับผู้บริหารและผู้นิเทศภายใน โดยมีจุดประสงค์การกำหนดแผน การทำงาน วิธีการ เครื่องมือ สื่อ การประสานงานบุคคลที่เกี่ยวข้อง การจัดสรรงบประมาณ และการประเมินผล การวางแผนการนิเทศเป็นการเตรียมการเพื่อปฏิบัติการนิเทศอย่างมีระบบ แผนการนิเทศ

เป็นแผนพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะแผนนิเทศด้วยการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหาร และครูมีการประชุมชี้แจง เตรียมการนิเทศ กำหนดขอบเขต และแนวทาง ของการนิเทศการเรียนการสอน

2) ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ห้บทบาทของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ เป้าหมายของการนิเทศ ช่วงเวลาการนิเทศ การติดตาม ประเมินผล สะท้อนผล และรายงาน

3) ผู้บริหาร และครูมีการประชุมระดมสมองแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ การนิเทศและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้วิธีการนิเทศ ร่างแผน และปฏิทินการนิเทศที่ ครอบคลุมและชัดเจน

4) ผู้บริหาร และครูมีข้อตกลงร่วมกันในการมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการ นิเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนา ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกด้าน ซึ่งเป็นผลจากความร่วมมือ ของทุกคนอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านที่ 2 การดำเนินการนิเทศ หมายถึง การดำเนินการนิเทศเราสามารถใช่หลาย ๆ วิธี ตามความเหมาะสม โดยวางแผนวิธีการนิเทศให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เช่น การเยี่ยมนิเทศ ชั้นเรียน การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำ การสนทนาทางวิชาการ การประชุม การศึกษาดูงาน การดูนิทรรศการ การสาธิตการสอน เป็นต้น ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหาร และครูมีการประชุมชี้แจงผู้นิเทศ เพื่อเตรียมความพร้อม ทบทวนบรรทัดฐาน วิทยาลัยฯ และเป้าหมายสร้างข้อตกลงร่วมกัน

2) คณะกรรมการนิเทศดำเนินการนิเทศ และปฏิบัติการณ์ตามปฏิทินที่ได้กำหนดไว้

3) ผู้บริหาร และครูร่วมกันกำหนดเครื่องมือการนิเทศให้มีความเหมาะสมและเป็น มาตรฐานเดียวกัน

4) ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการนิเทศมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ วิธีการ นิเทศ การแก้ปัญหาในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศด้วยกัน และระหว่าง ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี และเกิดความร่วมมือในการพัฒนางาน

5) คณะกรรมการนิเทศมีการสรุปประเด็น ข้อสังเกตที่พบปัญหา หรือเทคนิควิธีที่พบ จากการนิเทศ ตามประเด็นข้อสังเกตปัญหาหรือเทคนิควิธีที่พบเพื่อร่วมกันพัฒนา หรือปรับปรุงแก้ไข ร่วมกัน

ด้านที่ 3 การประเมินผล ติดตาม และปรับปรุงการทำงาน หมายถึง การประเมินผล การปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ผลการนิเทศเป็นอย่างไร หากมีปัญหาคงตรวจสอบ คุใหม่ แล้วปรับปรุงการนิเทศและประเมินผลอีกครั้ง เมื่อพอใจแล้วจึงถือว่าการนิเทศนั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหารมีการประเมินผลประเด็นที่ต้องการพัฒนา และผลที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นกับสถานศึกษา นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และชุมชน

2) ผู้บริหาร และคณะกรรมการนิเทศมีการจัดกลุ่มสนทนา เพื่อแลกเปลี่ยน ผู้รับการนิเทศที่มีปัญหากลุ่มเดียวกัน ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน หาวิธีแก้ไขปัญหา และพัฒนาร่วมกัน

3) มีการจัดทำกำหนดการติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุง มีกระบวนการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลสำเร็จของการปรับปรุงผลการดำเนินงาน

ด้านที่ 4 การสะท้อนผล รายงาน และเผยแพร่ผลการนิเทศ หมายถึง เมื่อสิ้นสุดผลการนิเทศแต่ละครั้ง ควรรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบ โดยทำเป็นบันทึกข้อความหรือแบบรายงาน ที่กำหนดไว้ในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ เช่น ผู้นิเทศ (ใครคือผู้นิเทศ) ผู้รับการนิเทศ วันเดือนปีที่นิเทศ กิจกรรมที่นิเทศ เนื้อหาสาระที่นิเทศ การประเมินผลของผู้รับการนิเทศ เป็นต้น ซึ่งการรายงานผลเป็นงานขั้นสุดท้ายที่ต้องปฏิบัติเพื่อแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและเผยแพร่ต่อไป ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ผู้บริหาร และคณะกรรมการนิเทศเปิดรับความคิดเห็นจากผู้รับการนิเทศในประเด็นที่ต้องการให้ปรับปรุงกระบวนการนิเทศ

2) คณะกรรมการนิเทศมีการรายงานผลการนิเทศ และจัดทำรายงานสรุปผลการนิเทศเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน ตามความเหมาะสม

3) คณะกรรมการนิเทศมีการเผยแพร่ผลการนิเทศ สำหรับประเด็นปัญหาและประเด็นที่ควรปรับปรุงของผู้รับการนิเทศ จะได้รับการแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างเร่งด่วน โดยไม่นำไปเผยแพร่ให้เกิดความเสียหายต่อผู้รับการนิเทศ

4. ด้านทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 ทักษะการอ่าน (Reading) หมายถึง ความสามารถทางการอ่านได้ถูกต้องตามอักขระ อ่านจับใจความ แปลความหมาย เข้าใจเนื้อหา สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง และตรงประเด็น ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ครูส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้ถูกต้อง

2) ครูส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น

ด้านที่ 2 ทักษะการเขียน (Writing) หมายถึง ความสามารถเขียนได้ถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์ และมีสำนวนสละสลวยสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ครูส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเขียนได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

2) ครูส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการเขียนเป็นสำนวนสละสลวยสามารถสื่อสารได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น

ด้านที่ 3 ทักษะทางคณิตศาสตร์ (Arithmetic) หมายถึง ความสามารถคำนวณได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง รวมถึงหาค่าตัวแปรต่าง ๆ และสามารถประยุกต์ใช้หลักทางคณิตศาสตร์และสถิติได้ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคำนวณได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้อง
- 2) ครูส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้หลักทางคณิตศาสตร์และสถิติได้

ด้านที่ 4 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) หมายถึง ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ได้อย่างมีวิจารณญาณ คิดระบบตามลำดับขั้นตอน ถูกต้อง และใช้เหตุผลในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของปัญหา ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะหาข้อมูลมาประกอบการอภิปรายการทำงาน/เหตุการณ์ให้มีความชัดเจนน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ
- 2) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนหาแนวทางแก้ปัญหาของตนเองหรือประยุกต์ใช้วิธีของผู้อื่น
- 3) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสรุปความรู้ที่เรียนมาได้ด้วยแผนที่ความคิด
- 4) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบอกเหตุผลในการตัดสินใจได้อย่างชัดเจน

ด้านที่ 5 ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) หมายถึง มีความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดกว้างในความคิดเห็น สร้างความเข้าใจร่วมกัน มีการวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการการทำงานด้วยแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการใช้นวัตกรรมสร้างผลงานอย่างสร้างสรรค์ให้ได้ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์/คิดนอกกรอบในการผลิตผลงานเพื่อประกอบการเรียนรู้
- 2) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างสรรค์โครงการการเรียนรู้ที่แปลกใหม่
- 3) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ด้านที่ 6 ทักษะความเข้าใจความต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) หมายถึง มีความเข้าใจในความแตกต่างของบุคคล ยอมรับนับถือ ให้ความเคารพผู้ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูและผู้เรียนยอมรับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมได้
- 2) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในการอยู่ร่วมกัน
- 3) ครูและผู้เรียนสร้างวัฒนธรรมร่วมกันในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในการทำงาน ทำกิจกรรม ร่วมกับบุคคลที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม

ด้านที่ 7 ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) หมายถึง ความสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการทำงานร่วมกัน เป็นการให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น เคารพและเห็นคุณค่าของผู้ร่วมทีม มีความยืดหยุ่น ประนีประนอมเพื่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งรวมไปถึงการแสดง มีคุณธรรมจริยธรรม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูสร้างแนวทางให้ผู้เรียนมีเป้าหมายร่วมกันและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2) ครูและผู้เรียนมีการสร้างสัมพันธ์ที่ดี ทั้งภายในและภายนอก
- 3) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ยอมรับความคิดเห็น และเคารพมุมมองที่แตกต่างของผู้อื่น
- 4) ครูแสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความมุ่งมั่นในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

ด้านที่ 8 ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information, and Media Literacy) หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง ค้นหา การวิเคราะห์ การใช้ประโยชน์จาก สื่อสารสนเทศต่าง ๆ ให้นำเชื่อถือและสามารถถ่ายทอดอย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ สื่อสารเข้าใจง่าย เพื่อบรรลุเป้าหมายการทำงาน โดยคำนึงถึงจริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องราวที่อ่าน ฟัง หรือดู จากสื่อด้วยภาษาของตนเองได้
- 2) ครูส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสื่อสารด้วยความชัดเจน ถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ
- 3) ครูให้ผู้เรียนประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้วยแผ่นป้ายโฆษณา สร้างความเข้าใจกับผู้อื่น และสามารถอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ด้านที่ 9 ทักษะคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) หมายถึง ความสามารถทางด้านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ การใช้สารสนเทศในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประเมินข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้หลากหลายอย่างการจัดกระจายข้อมูลจากหลากหลายแหล่งอย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการใช้ข้อมูลอย่างมีจริยธรรมหรือถูกกฎหมาย ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และการติดต่อสื่อสาร
- 2) ครูส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตสืบค้นข้อมูล รวบรวมความรู้จากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
- 3) ครูแนะนำแนวทางให้กับผู้เรียนในการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม

ด้านที่ 10 ทักษะการทำงาน การเรียนรู้และการพึ่งตนเอง (Career and Learning self-reliance)

หมายถึง มีความสามารถในการปรับตัว มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีทักษะด้านการเรียนรู้และใฝ่รู้ สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมในสภาวะการณปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวได้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ครูส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถใช้เว็บไซต์เพื่อการค้นคว้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 2) ครูแนะนำผู้เรียนให้มีเหตุและผลยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3) ครูแสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุผล

และตรงเวลา

4) ครูแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ใหม่ ๆ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูที่จัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ใน 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านครูผู้สอน

- 1) ครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 2) ครูสร้างแรงจูงใจจากตัวอย่าง เหตุการณ์ และสถานการณ์ที่น่าสนใจ
- 3) ครูสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
- 4) ครูฝึกให้ผู้เรียนมีการนำเสนอผลงาน และยอมรับแนวคิดจากผู้อื่น
- 5) ครูแบ่งกลุ่มการทำงาน หรือฝึกให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม
- 6) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลาง
- 7) ครูสร้างแรงจูงใจ และแรงบันดาลใจแก่ผู้เรียน โดยการกำหนดโจทย์ เงื่อนไข สถานการณ์

ที่น่าสนใจและท้าทาย

- 8) ครูฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง
- 9) ครูมีการวัดและประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และ

หลังเรียน

- 10) ครูมีการประยุกต์ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีกับการจัดกิจกรรม เพื่อกระตุ้น

ความสามารถและสร้างทักษะแก่ผู้เรียน

- 11) ครูใจกว้าง ยอมรับในความสามารถ การแสดงออก และความคิดเห็นของผู้เรียน

- 12) ครูมีการวางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของ

เนื้อหา และกิจกรรม

- 13) ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนที่แตกต่างกัน

- 14) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหา

- 15) ครูเลือกเนื้อหาสาระที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ด้านที่ 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) ผู้เรียนมาเข้าแถวเคารพธงชาติทุกวัน
- 2) ผู้เรียนปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติ
- 3) ผู้เรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง
- 4) ผู้เรียนเคารพในระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียน
- 5) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 6) ผู้เรียนใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด และคุ้มค่า
- 7) ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ สามารถทำกิจกรรมจนสำเร็จลุล่วง
- 8) ผู้เรียนรักความเป็นไทย ภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย
- 9) ผู้เรียนทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และผู้อื่น โดยการช่วยเหลือบิดามารดา ครูอาจารย์

พี่น้อง และเพื่อนในการทำงาน

- 10) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญคุณเพื่อส่วนรวม เมื่อมีโอกาส

ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

- 1) ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง
- 2) ผู้เรียนสามารถเลือกใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- 3) ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้หลักทางคณิตศาสตร์และสถิติได้
- 4) ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ที่เรียนมาได้ด้วยแผนที่ความคิด
- 5) ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทำงานด้วยวิธีการใหม่ๆ
- 6) ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัว

เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

- 7) ผู้เรียนเข้าร่วมส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมสร้างความสามัคคี และสร้างสัมพันธ์อันดี

ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม

- 8) ผู้เรียนกล้านำเสนอและแสดงความคิดเห็น และโต้แย้งอย่างมีเหตุผล
- 9) ผู้เรียนให้ข้อมูลของตนเองตามความเป็นจริง ถูกต้อง และเชื่อถือได้
- 10) ผู้เรียนร่วมรับผิดชอบจัดเก็บ ทำความสะอาดอุปกรณ์และสถานที่หลังการปฏิบัติ

กิจกรรม

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการ

- 1) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
- 2) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่าน การฟัง การพูดและการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์

- 3) เป็นกิจกรรมที่สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
- 4) เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการสู่การสร้างความคิดรวบยอด
- 5) เป็นกิจกรรมที่มีการสร้างองค์ความรู้ ทั้งจากการปฏิบัติจากประสบการณ์ และจากการสรุป ทบทวนของผู้เรียน

2. แผนการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/ระยะเวลา	ผลที่ได้รับ
1. สร้างความรู้ความเข้าใจ	1. ประชุมคณะครูเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครู 2. เชิญวิทยากรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (เมษายน 2565)	ครูมีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. ตั้งเป้าหมายการดำเนินงาน	1. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2562-2566 ของ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี 2. ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2565 3. กำหนดแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี (เมษายน 2565)	ผู้บริหารและครูมีเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกัน

แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/ระยะเวลา	ผลที่ได้รับ
3. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี	แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3. หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ/ หัวหน้ากลุ่มสาระ 4. ครู (พฤษภาคม 2565)	มีคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต
4. ขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้ปฏิบัติ	ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย 1. สร้างกลุ่มการจัดการเรียนรู้ เพื่อร่วมกันจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี 2. จัดสภาพแวดล้อมการดำเนินงานให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน 3. ดำเนินการนิเทศ กำกับติดตาม ตามปฏิทินพร้อมเครื่องมือการนิเทศ กำกับติดตาม 4. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 5. บันทึกการประชุมทุกกิจกรรม ตามปฏิทินของแต่ละกลุ่ม (ตลอดปีการศึกษา 2565)	ผู้บริหารและครูขับเคลื่อนกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้ปฏิบัติร่วมกัน

แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/ระยะเวลา	ผลที่ได้รับ
5. กำกับ ติดตามนิเทศ และประเมินผล	1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศชั้นเรียน เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย 1) รองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน 2) หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน 3) ตัวแทนครู จำนวน 2 คน 4) ศึกษานิเทศก์ที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และด้านทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำนวน 3 คน 2. เร่งรัด ติดตาม พัฒนา และสนับสนุน ครูที่ยังขาดความเข้าใจและขาดทักษะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (พฤษภาคม 2565-มีนาคม 2566)	คณะกรรมการนิเทศ ชั้นเรียนกำกับ ติดตาม และพัฒนา ครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการ จัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งผลต่อ การพัฒนาผู้เรียน
6. สรุปรายงานผล การดำเนินการการขับเคลื่อน กระบวนการจัดการ การเรียนรู้เชิงรุกของครู เพื่อส่งเสริมทักษะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยะ- มหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี	1. แต่ละกลุ่มสรุปรายงานผลการดำเนินการ ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ต่อผู้บริหาร 2. จัดกิจกรรมถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำเสนอผลงานที่สะท้อนการจัด การเรียนรู้เชิงรุกของครูภายในโรงเรียน และระหว่างโรงเรียน (เชิญศึกษานิเทศก์ ที่ให้ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มาเป็นวิทยากรดำเนินรายการ) 3. คณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สรุปรายงานผล การติดตาม 4. สรุปรายงานผล โครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษา 2565 (มีนาคม 2566)	ครูมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และนำเสนอ ผลการดำเนินการ การขับเคลื่อน กระบวนการจัดการ การเรียนรู้เชิงรุก เพื่อส่งเสริมทักษะ ของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21

แนวทางการดำเนินงาน	กิจกรรม/ระยะเวลา	ผลที่ได้รับ
7. รายงานผล การดำเนินงานต่อต้นสังกัด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	โรงเรียนจัดทำรายงานประจำปี (Self -Assessments Report : SAR) เพื่อรายงาน ภาพรวมของการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีของโรงเรียน ทั้งผลสำเร็จ อุปสรรค ปัญหา และสิ่งที่โรงเรียนจะดำเนินการต่อไป เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด สาธารณะชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ผู้ปกครองนักเรียน (มีนาคม 2566)	โรงเรียนมีการรายงาน ผลการดำเนินงาน ต่อหน่วยงานต้นสังกัด และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การนิเทศชั้นเรียน

การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัด
กาญจนบุรี ปีการศึกษา 2565 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2565

ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การนิเทศ	การติดตามประเมินผล		
				เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้นิเทศ
1	การสะท้อนปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา ของการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครู (ระยะที่ 1)	เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนการสอน	1. ทบทวนวัตถุประสงค์ การดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก 2. วิเคราะห์ปัญหาการเรียน การสอน 3. การพัฒนาทีมงาน 4. ความคิดเชิงบวก 5. แนวทางการพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก 6. การบันทึกการประชุม 7. รายงานการประชุมเสนอ ผู้บริหารทุกครั้ง	แบบบันทึกการประชุม	พฤษภาคม 65	ผู้บริหาร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การนิเทศ	การติดตามประเมินผล		
				เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้นิเทศ
2	การดำเนินงานตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (ระยะที่ 2)	เพื่อให้ครูสามารถดำเนินงานตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและเข้าใจในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้	1. ให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และตามสภาพปัญหาของนักเรียน เช่น เทคนิคการสอนแบบสาธิต แบบโครงงาน แบบเน้นการปฏิบัติการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นต้น 2. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยเน้นทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	แบบบันทึกการประชุม	ภาคเรียนละ 4 ครั้ง	คณะกรรมการนิเทศชั้นเรียน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การนิเทศ	การติดตามประเมินผล		
				เครื่องมือ	ระยะเวลา	ผู้นิเทศ
3	ติดตาม การจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน	เพื่อสังเกตการจัด กระบวนการเรียนรู้ เชิงรุกของครู	1. ด้านครูผู้สอน 2. ด้านคุณภาพผู้เรียน 3. ด้านกระบวนการ	แบบนิเทศ ชั้นเรียน	ภาคเรียนละ 4 ครั้ง	คณะกรรมการ นิเทศชั้นเรียน
4	สรุปรายงานผล การนิเทศชั้นเรียน	เพื่อสรุปและรายงาน ผลการนิเทศชั้นเรียน	ผลการนิเทศชั้นเรียน	แบบรายงานผล การนิเทศชั้นเรียน	สิ้นสุด การดำเนินงาน	คณะกรรมการ นิเทศชั้นเรียน

ส่วนที่ 4

การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการติดตามการดำเนินงานความก้าวหน้าในการพัฒนาโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต และทราบปัญหาอุปสรรค เพื่อนำผลดังกล่าวมาพัฒนาแนวทางหรือกระบวนการตามรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ประชุมคณะกรรมการประเมินผล เพื่อทำความเข้าใจในวิธีการ และเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี ในคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

2. ดำเนินการประเมินผล โดยใช้เครื่องมือ แบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

3. วิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของ
กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
จรรยา ดาสา. (2552). 15 เทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก. วารสารสถาบันส่งเสริม
การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- จิราพร กำจัดทุกข์. (2552). ความพึงพอใจหลังการตัดสินใจซื้อคอนโดมิเนียมในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ฉวีวรรณ พันวัน. (2552). การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2.
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). เทคโนโลยีการศึกษา ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ฐานันท์ กัญญา และพรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์. (2558). “การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 3”. วารสารวิจัยและพัฒนา
วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2559). คุรุวิทยาศาสตร์มืออาชีพ. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกล
เชิงนวัตกรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชนสมพร มะโนรัตน์. (2560). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ
ของโรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมมาถรณ์อุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. รายงานการวิจัย โรงเรียนบ้านห้องวารี (นิพัทธ์ธรรมมาถรณ์
อุปถัมภ์).
- ชนัญญา คุณสุข. (2565). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.
- ชรัส เทียบปาน. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- น้ำลิน เทียมแก้ว. (2558). การศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการ สำนักวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปีการศึกษา 2557. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2549). การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- เบญจวรรณ ถนอมชยวิช และคณะ. (2559). **แนวทางการพัฒนานักศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21**. วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. ค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/scnet/article/view/58038/47990>
- ปรียา สมพีช. (2559). **การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา**. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- ปริญานุช พรหมภักดี. (2559). **คู่มือการจัดการเรียนรู้ “Active Learning (AL) for HuSo at KPRU”**. กำแพงเพชร: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2558). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมการพิมพ์.
- พนมนคร มีราคา. (2560). **ครูต้องมีลักษณะอย่างไร...ในศตวรรษที่ 21**. วารสารศึกษาศาสตร์ มจร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริขันธ์ศรี. (2559). **รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์. (2559). **การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสุทธา อารีราษฎร์. (2551). **การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา**. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพไล บั้วสุวรรณ. (2554). **ครอบครัวและโรงเรียน หน้าที่เพื่อคุณภาพของผู้เรียน**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรี สานติอาวรรณ. (2552). **สภาพการณ์เทศภายในของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่นางวางอำเภอแม่เฒ่า จังหวัดเชียงใหม่**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน. (2558). **การอุดมศึกษากับสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภักพร บุญเกล้า. (2555). **ยุทธวิธีการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในเขตตรวจราชการที่ 13**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2560). **โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การจัดการเรียนรู้แบบ Phenomenon-based Teaching and learning”**. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุภาพักตร์ สะเดา และคณะ. (2562). **การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกรณีศึกษา**. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
- เยาวเรศ ภักดีจิตร. (2557). **Active Learning กับการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต. (2563). **สารสนเทศ ปีการศึกษา 2563**. โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี.
- _____. (2563). **รายงานประจำปี 2563**. โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี.
- วาโร เฟิงส์วัตต์. (2553). **“การวิจัยพัฒนารูปแบบ”**. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). เอกสารประกอบการบรรยาย **“แนวโน้มการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21”**. มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่: สำนักงานเลขาธิการคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์.
- วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด. (2559). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). **การนิเทศการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 6. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชร เกษพิชัยณรงค์ และคณะ. (2557). **“การเรียนเชิงรุกและเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนเชิงรุก”**, การอบรมเรื่อง **“การเรียนการสอนเชิงรุก”**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (2556). **ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างความรับผิดชอบ (accountability)**. สืบค้น 29 มีนาคม 2566. จาก <http://tdri.or.th/priority-research/educational-reform-accountability>.
- สมบัติ บารมี. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท มหพันธ์ไฟเบอร์ซีเมนต์ จำกัด (มหาชน)**. รายงานการวิจัยคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2552). **มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สินธุระวา คามดิษฐ์. (2559). **“ประเทศไทย 4.0 การศึกษาไทย 4.0” การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุคนธ์ สิทธิพานนท์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุพรรณิ ชาญประเสริฐ. (2557). **การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21**. วารสาร สสวท.

- สุไรยา จินารง. (2554). **ทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานวิชาการตามกระบวนการ PDCA ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.**
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2562). **ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills).** สืบค้น 5 กรกฎาคม 2566 จาก <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/66054/-teartedu-teart-tearttea>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ท.: กระทรวงศึกษาธิการ.**
- _____. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560).** กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- _____. (2562). **แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.**
- _____. (2562). **แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาสู้อ. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.**
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา . (2562). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561.** กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- _____. (2564). **แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิทยาการคำนวณ Coding เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.**
- สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2555). **ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ อย่างไร. สืบค้น 5 กุมภาพันธ์ 2560, จาก <http://www.qlf.or.th/home/Contents/417>**
- สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2552). **มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

อุดมสิน คันธภูมิ. (2558). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปรัชญา สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ. (2554). จิตวิทยาการบริการ. กรุงเทพฯ: อุดลพัฒน์กิจ.

Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). **Active Learning: Creating Excitement in the Classroom.**

ASHE-ERIC Higher Education Report, Washington DC: School of Education and Human
Development, George Washington University.

Gilckman, C.D. (1990). **Supervision of instruction.** Boston: Allyn and Bacon.

Trilling, B. & Fadel, C. (2009). **21st Century Skills: Learning for Life in Our Times.** San Francisco:
Jossey-Bass-Wiley Imprint.

ภาคผนวก

โครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษา 2565

โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต

1. ชื่อโครงการ พัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะ
ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. ลักษณะโครงการ () โครงการใหม่ (✓) โครงการต่อเนื่อง

3. สอนมาตรฐานสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สอนกลยุทธ์โรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยสอดคล้อง

กับจุดเน้นของสถานศึกษา และหลักการของโรงเรียนมาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยบูรณาการเทคโนโลยี

และแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบเทคโนโลยี และสื่อการเรียนการสอน เพื่อสร้างนวัตกรรม

ทางการศึกษาที่สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 10 ขยายเครือข่ายการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษากับทุกภาคส่วน เพื่อระดม

องค์ความรู้ และทรัพยากรสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

5. ผู้รับผิดชอบโครงการ นางสาวสุริภา เตียงนิล

6. ระยะเวลาดำเนินการ 16 พฤษภาคม 2565-31 มีนาคม 2566

7. หลักการและเหตุผล

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ
การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนา
ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการเสริมสร้างศักยภาพวัยสูงอายุ
ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21
และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน

ให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ ทักษะความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และทักษะการทำงาน การเรียนรู้และการพึ่งพาตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีการปรับลด ระยะเวลาเรียนภาควิชาการ หรือภาคทฤษฎีลดลง แต่ยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาหลักของผู้เรียนตามมาตรฐาน ของหลักสูตร และให้ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากการปฏิบัติจริงมากขึ้น เชื่อมโยงกับการปฏิรูปการเรียนการสอนในยุคประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย จัดกระบวนกรเรียนรู้และกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิด ความกระตือรือร้นและปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย กระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ตลอดเวลา โดยจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยครูผู้สอนนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระ ทุกรายวิชา และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต เล็งเห็นถึงความสำคัญในการ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงจัดโครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยดำเนิน โครงการ ตามวงจร PDCA และใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา 3P3T Model มาใช้เป็นแนวทาง ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมเพื่อการพัฒนาผู้เรียน และส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศ ติดตามครูผู้สอน ในการนำหลักการ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไปใช้ในการจัดการเรียน การสอนให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การสร้างนวัตกรรมในการจัด การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อนิเทศ ติดตามการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่สอดคล้อง กับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
3. เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมในการ ขยายระดับคุณภาพผู้เรียน
4. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร มีภาวะผู้นำ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. เป้าหมาย

9.1 เเชิงปริมาณ

9.1.1 ผู้บริหาร จำนวน 3 คน

9.1.2 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 70 คน

9.1.3 นักเรียน จำนวน 704 คน

รวมทั้งสิ้น 777 คน

9.2 เเชิงคุณภาพ

9.2.1 ร้อยละ 90 ของครูสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

9.2.2 โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตามการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่สอดคล้องกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ร้อยละ 90

9.2.3 โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเกิดการพัฒนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน ร้อยละ 90

9.2.4 ร้อยละ 87 ของผู้เรียนมีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร มีภาวะผู้นำ และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10. กิจกรรมและการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
1	ขั้นวางแผน (P) - เสนอโครงการเพื่อพิจารณาขออนุมัติ - แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินกิจกรรม - ประชุมและวางแผนการดำเนินงาน	16 พฤษภาคม 2565	นางสาวสุริกา เตียงนิล
2	ขั้นดำเนินกิจกรรม (D) 2.1 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) - บรรยายพิเศษ และการทำกิจกรรม เรื่อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในศตวรรษที่ 21	22-25 พฤษภาคม 2565	นางสาวสุริกา เตียงนิล/ กลุ่มบริหารงานวิชาการ

ที่	กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
	2.2 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) - วางแผนการจัดหาสถานศึกษา สำหรับ เข้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) - ดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	11-12 มิถุนายน 2565	นางสาวสุริภา เตียงนิล/ กลุ่มบริหารงานวิชาการ
	2.3 กิจกรรม 1 ครู 1 นวัตกรรม (Best Practice) - วางแผนการดำเนินงานร่วมกับ กลุ่มบริหารงานวิชาการ - กำหนดปฏิทินในการดำเนินกิจกรรม - จัดประชุมผู้บริหาร ครูและบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อชี้แจงแนวทางในการ จัดกิจกรรม 1 ครู 1 นวัตกรรม	ภาคเรียนที่ 1/2565	นางสาวสุริภา เตียงนิล/ กลุ่มบริหารงานวิชาการ
	2.4 กิจกรรมการนิเทศชั้นเรียนเพื่อพัฒนา และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) - ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ วางแผน การนิเทศชั้นเรียน - ดำเนินการนิเทศชั้นเรียนตามแผน ที่กำหนด	ภาคเรียนที่ 1/2565 ภาคเรียนที่ 2/2565	นางสาวสุริภา เตียงนิล/ กลุ่มบริหารงานวิชาการ
3	ขั้นตอนติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน (C) - ติดตาม ตรวจสอบความก้าวหน้า ของการดำเนิน โครงการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะ ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	ภาคเรียนที่ 1/2565 ภาคเรียนที่ 2/2565	นางสาวสุริภา เตียงนิล/ กลุ่มบริหารงานวิชาการ

ที่	กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
	- ประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อหาแนวทางพัฒนาโครงการต่อไป		
4	ขั้นประเมินผลการดำเนินงาน (A) - สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูเพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และหาแนวทางการแก้ไข	มีนาคม 2566	นางสาวสุริภา เตียงนิล

11. รายละเอียดการใช้งบประมาณ (สามารถถัวจ่ายได้ทุกรายการ)

ที่	กิจกรรม/รายการ	เงินงบประมาณ			
		ตอบแทน	ใช้สอย	วัสดุ	รวม
1	กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	8,000		1,300	9,300
2	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)		4,000	500	4,500
3	กิจกรรม 1 ครู 1 นวัตกรรม (Best Practice)			5,000	5,000
4	กิจกรรมการนิเทศชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)			1,200	1,200
	รวม (สองหมื่นบาทถ้วน)				20,000

หมายเหตุ กรอกรายละเอียดบัญชีรายการวัสดุที่ขออนุมัติจัดซื้อ/จัดจ้าง โดยแยกเป็นกิจกรรมตามแบบที่แนบ

12. การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
1. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน เข้าร่วมโครงการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อส่งเสริมทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ร้อยละ 90	- การลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการ	- แบบลงทะเบียน
2. ร้อยละ 90 ของครูสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21	- การนิเทศ - สื่อการจัดการเรียนการสอน และนวัตกรรม - การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - การประเมินสมรรถนะคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการอ่าน เขียน คิดคำนวณ	- แบบนิเทศ - บัญชีสื่อการจัดการเรียนการสอน และนวัตกรรม - แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - แบบประเมินสมรรถนะคุณลักษณะที่พึงประสงค์และการอ่าน เขียน คิดคำนวณ
3. โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูที่สอดคล้องกับทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ร้อยละ 90	- การนิเทศ	- แบบนิเทศ
4. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเกิดการพัฒนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน ร้อยละ 90	- การเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อุ้การจัดการศึกษาเชิงรุก (Active Learning) ภายในเครือข่าย และสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง - การนิเทศ	- แบบลงทะเบียน - แบบนิเทศ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
5. ร้อยละ 87 ของผู้เรียนมีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ แก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร มีภาวะผู้นำ และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- การประเมิน ความพึงพอใจ - การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน - การประเมินสมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการอ่าน เขียน คิดคำนวณ	- แบบประเมิน ความพึงพอใจ - แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน - แบบประเมินสมรรถนะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการอ่าน เขียน คิดคำนวณ

13. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

13.1 ครู โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

13.2 โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต มีรูปแบบการนิเทศ Coaching ติดตาม และประเมินผลการดำเนิน โครงการของโรงเรียน

(ลงชื่อ)ผู้รับผิดชอบ โครงการ

(นางสาวสุริภา เตียงนิล)

รองผู้อำนวยการ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต

เสนอเพื่อโปรดพิจารณา

เสนอ หัวหน้างานแผนงาน โรงเรียน

ลงชื่อ..........หัวหน้างานแผนงาน
(นางสาวกัทธณัท สุวรรณน้อย)

เสนอ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ

ลงชื่อ..........
(นางสาวสุริกา เตียงนิต)

รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ

เสนอ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต

ลงชื่อ..........
(นายณรงค์ ศรีเมือง)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต

เสนอ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณา

- เห็นชอบ
 ไม่เห็นชอบ

ลงชื่อ..........
(นายประยัดศักดิ์ บัวงาม)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต

ทิศทางการบริหารของสถานศึกษา
โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี

